Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCIII. Ч. 77. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 24-го КВІТНЯ 1986 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 24, 1986 No. 77. VOL. XCIII.

ДІТРОЙТЦІ ЗІБРАЛИ 250,000 ДОЛ. НА ГАРВАРДСЬКИЙ ПРОЄКТ

Дітройт, Миш. — У неділю, 20-го квітня ц.р., о год. 5-ій по полудні відбувся в Українському Культурному Центрі у Воррені 1,000-доляровий бенкет на зібрання фондів на Гарвардський Проєкт.

Перед бенкетом, о год. 4-ій, скликано пресову конференцію з участю кореспондентів місцевих англомовних часописів. Статті про Тисячоріччя Хрищення України, що появилися в цих газетах, були точні й інформативні.

Присутні на бенкеті 162 жертводавці здеклярували і склали понад чверть мільйона долярів. Учасники-гості, Єпископ для українців у Франції Михайло Гринчишин і проф. Ігор Шевченко, діючий директор УНІГУ, були головними промовцями. Неприсутній із-за занедужання д-р Едвард Кінан передав телефонічно своє слово, яке відчитано на бенкеті.

Славний Гриць Зозуля пера маєстра Едварда Козака виповнив розвагову програму вечора. Присутні ентузіястично приймали промовців і виконавців.

Господарем пресової конференції і бенкету був голова місцевого відділу Гарвардського Проєкту Ярослав Дужий.

В Альберті кандидує ряд українців на послів

Едмонтон, Альта (вл. к.). — У провінції Альберта підготовляються на день 8-го травня 1986 року провінційні вибори, в яких буде завзята боротьба за місця послів з усіх трьох політичних партій.

Двох з послів українського походження, що досі були у провінційному уряді, Іван Батюк та Іван Заозірний, зрезигнували із дальшого кандидування на свої пости.

Натомість до виборів стають з Консервативної партії Ігор Брода, Василь Дячук, Катерина Чічак і Юліян Козяк, міністер міських справ Едмонтону. З Нової Демократичної партії кандидує Дмитро Івасюк, а з Ліберальної — Патриша Цимбалюк, відома зі своєї діяльности в шкільництві, зокрема у впровадженні двомовности в школах Альберти.

Відбудеться зустріч з нагоди появи книжки І. Кедрина

Ню Йорк. — Тут в приміщеннях Наукового Товариства ім. Шевченка, при 63 Четверта авеню, відбудеться заходами НТШA і СУЖА вечір з нагоди появи книжки ред. Івана Кедрина „У межах зацікавлення".

У вечорі, який відкриє голова НТШ А д-р Ярослав Падох, будуть говорити про „Історичний підхід в статтях І. Кедрина" проф. Василь Ленцик, а на тему „Рецензії і критика в збірці І. Кедрина" — проф. Григор Лужницький.

Про постання книжки і її зміст говоритиме її упорядниця ред. Ольга Кузьмович, а вечір закінчить коротким словом сам автор.

На тому вечорі можна буде придбати збірку „У межах зацікавлення", при чому автор буде бажаючим підписувати книжку з присвятою.

Всі чотири попередні книжки І. Кедрина — „Берестейський мир", „Причини упадку Польщі", „Паралелі в історії України" і „Життя, події і люди", — як і ця остання, зареєстровані у Конгресовій бібліотеці у Вашінгтоні.

Вечір-зустріч з автором почнеться о годині 5-ій по полудні. Після закінчення вечора учасників гоститимуть вином та сирами.

Похорони С. Росохи пересунено

Торонто. — Як інформує родина, з уваги на бажання приятелів з далеких місцевостей взяти участь у похоронах св. п. д-ра Степана Росохи, який помер в неділю, 20-го квітня, дату похорону пересунено з четверга на п'ятницю, 25-го квітня, з похоронного заведення Кардинала до церкви св. Покрови, а відтак на цвинтар Парклон.

У четвер увечері буде відправлена Панахида у згаданому заведенні.

В ПРОВІДНУ НЕДІЛЮ ВШАНУЮТЬ ПАМ'ЯТЬ С. ПЕТЛЮРИ

С. Бавнд Брук, Н. Дж. (Митрополича Канцелярія) — Провідну неділю визначено Українською Православною Церквою для поминання спочилих в Бозі праведників і мучеників за Христа та тих, що життя своє віддали за Віру Христову страдників і борців за волю та державність України і всіх спочилих на цвинтарі при церкві-пам'ятнику св. Андрія в Бавнд Бруку.

Крім того, цьогорічну Провідну Неділю Українська Православна Церква в ЗСА призначила ще і для заупокійних молитов за душу великого страдника українського народу, голови української держави, Симона Петлюри, життя якого передчасно скоро скоротили сім московських куль 60 років тому, 25-го травня 1925 року.

Як і кожної Провідної Неділі, започатковано її буде Соборною Архиєрейською Службою Божою, яку очолять Блаженніший Митрополит Мстислав, Архиєпископ Константин і Єпископ Антоній, у співслуженні численного духовенства. Після закінчення Св. Літургії перед Церквою-Пам'ятником буде відправлена Панахида за душі бл. п. Симона Петлюри та за всіх згаданих вище і похованих на цвинтарі коло церкви-пам'ятника. Цьогорічна Панахида буде відправлена не перед Центральним Хрестом на цвинатарі, з огляду на зростаючу все кількість прочан на повеликодні поминки в Бавнд Бруку.

Програма цього дня буде закінчена академією, яка розпочнеться о год. 3-ій по полудні в Домі Української Культури в Бавнд Бруку. Цю академію призначено для відзначення сумних роковин трагічної смерти С. Петлюри. Владика Митрополит сподівається, що серед присутніх на Панахиді й академії українська громада побачить репрезентацію всіх українських комбатантських організацій з їхніми прапорами та всіх провідників політичного і громадського українського життя в ЗСА і діяспорі.

Картки вступу на академію в ціні 10 і 4 дол., можна завчасно придбати в парафіяльних канцеляріях східніх стейтах ЗСА та в Митрополичій Канцелярії в Бавнд Бруку.

В'їзд на площу для паркування лише з Дейвидсон авеню, брамами з Мейн вул. будуть замкнені.

Появилися перші числа „Української пресової служби"

Джерзі Сиіти, Н. Дж. (О.К.). — З Парижу прийшли три перші числа „Української пресової служби", що появляється в чотирьох мовах — українській (як додаток до „Вістей з Риму"), французькій, німецькій та англійській. Редактором „Української пресової служби" є молода українська журналістка д-р Катерина Горбач, яка дотепер з успіхом працювала у німецькій пресі. Видавцем, як подано на заголовній сторінці, є „Львівська Метрополія, з часовим осідком у Римі".

Цей пресовий листок, призначений для інформації чужинців та використання у чужомовній пресі, писаний компюторським способом на 10 сторінках журнального формату подає статті, вістки, документи та короткі новинки про переслідування українців в СССР.

У першому числі за січень 1986 року, крім передової „Як перервати безнадійність?", знаходяться цікаві інформації про норвезьку „Місію поза залізною заслоною" в обороні переслідуваних вірних у Східній Европі, у наслідком якої норвезька Церква висунула справу Української Католицької Церкви на форумі европейської і Світової Ради Церков. Там теж поміщені вичерпні інформації про Йосифа Терелю і лист українського католицького священика Григорія Будзінського до редакції „Львівської Правди" у власній обороні, як відгук на образливу статтю А. Лисюка.

Друге число з лютого ц.р., подає у передовій статті аналізу життя і терпінь Йосифа Тереді враз із листом Й. Тереді з львівської в'язниці. Кром того подається інформації про долю Анатолія Шумка з Ужгороду та короткі вістки.

Число третє за березень містить у статті п. н. „Лише клаптик паперу" — історію впровадження Російської Православної Церкви в Україні у 1945 році і перебіг т.зв. Львівського собору. В другій статті реферується нагінку совєтської преси на Українську Католицьку Церкву в Україні, а в третій подано вістки про провідників католицького руху та вкінці декілька коротких інформацій. Усі статті та інформації — джерельні, перетикані густо фактими, цитатами та листами.

Додатнім чинником нового видання „Української пресової служби" є його багатомовність, що дозваляє користуватися ним в різних країнах.

Куеяр і Візенталь не обороняли Вальдгайма

Ню Йорк. — Речник генерального секретаріяту Організації Об'єднаних Націй Франсуа Джуліяні заперечив поголоски і відклики сина та австрійської преси на те, що нібито генеральний секретар ОН Гавіє Перез де-Куеяр обороняв генерального секретаря Курта Вальдгайма і складав заяви корисні для нього, як кандидата на президента Австрії. Тільки в одному випадку, — заявив Джуліяні кореспондентам, — Куеяр заявив, що жадна держава не обвинуватила К. Вальдгайма і тому було б передчасно називати його воєнним злочинцем, як це роблять деякі недержавні організації.

Син К. Вальдгайма, Гергард, у меморандумі опублікованому в австрійській пресі, покликається на Куеяра і Сімона Візенталя, ловця колишніх воєнних злочинців, центр якого приміщується в австрійській столиці Відні, що вони, мовляв, боронили його батька, а Куеяр мав навіть сказати, що „обвинувачення проти д-ра К. Вальдгайма є абсурдом".

Очевидно, після появи згаданого меморндуму, підписаного сином Вальдгайма і організаціями, які підтримують кандидатуру батька на президента, Світовий жидівський конгрес, грецькі жиди, югославські чинники і поодинокі впливові особи, почали атакувати П. де-Куеяра і Візенталя. Під тиском ОН Ґергард Вальдгайм, тобто син, відтягнув цитату з меморандуму, а в австрійській пресі появились інформації, що цитата була використана без згоди ОН.

С. Візенталь також тепер відпекується від „оборони" К. Вальдгайма, особливо від сказаних ним слів, що Вальдгайм „нічого злого не робив під час Другої світової війни", бо для цього немає достатніх доказів. Тепер Візенталь каже, що його слова і його становище було зле інтерпретоване і в політичних колах Австрії „неправильно зрозуміли його точку зору на цю справу".

„С. Візенталь ніколи не обороняв К. Вальдгайма, — заявив рабин Марвін Гєєр, декан центру Візенталя у Лос Анджелесі, — і тому ніхто не має права використовувати його прізвища, тим більше син К. Вальдгайма, для регабілітації свого батька".

Деякі політивчні спостерігачі і коментатори кажуть що справа К. Вальдгайма, П. де-Куеяра і С. Візенталя ще може стати „державним скандалом", особливо тоді, як Вальдгайм виграє президентські вибори в Австрії.

ЕВРОПЕЙСЬКІ КРАЇНИ ПОЗБУВАЮТЬСЯ ЛІВІЙЦІВ

Лондон, Великобританія. — Речники уряду Великобританії розпочали процес висилки 21 лівійських студентів, серед них багато вишкільників летунської школи, які після бомблення американськими воєнними літаками військових об'єктів в Лівії телефонували з Лондону до Тріполі і пропонували тамошньому режимові полковника Муаммара Каддафі зформувати групу пілотів, які виконають самовбивчі акти терору проти американських військових інсталяцій в Европі.

Зарядження про осунення 21 лівійських студентів підписав міністер внутрішніх справ в уряді прем'єр-міністра Марґарет Тачер Даглес Гард, який при тому заявив, що Великобританія, як зрештою всі інші країни Західньої Европи, мусять захоронятись перед міжнародним тероризмом. Він заповів, що Англія не буде толерувати в себе осіб, які займаються терористичною діяльністю, шкодять інтересам Великобританії, чи бажають формувати терористичні групи на її території. Згадані студенти, які тепер знаходяться під арештом, формували у Великобританії симпатизуючі до полковника М. Каддафі організації відкрито висловлювали свої симпатії до терористичних актів, займалися поширюванням пропагандивної літератури так, що їхнє викинення, на думку міністра внутрішніх справ, не є жадним обмеженням прав людини, чи переслідуванням людей іншої національности у Великобританії.

Також інші европейські країни, члени Европейського економічного ринку, розпочали процес перевірки лівійців в їхніх державах. Одною з головних цілей в цій кампанії є зменшити до мінімуму персонал в лівійських амбасадах і консулятах, люди яких займаються терористичною діяльністю, або її ініціюють, витрачаючи на терористів великі суми грошей.

Західня Німеччина, Данія Бельгія, Голляндія і Люксембург заявили, що вони систематично позбуватимуться лівійців. Ця заява була вислідом рішення міністрів закордонних справ 12-ох европейських країн, членів ЕЕР. Крім того речники Західньої Німеччини заявили, що вони зменшать свій персонал в амбасаді в Тріполі, а Франція на здивування всіх інших европейських держав і ЗСА, заявила, що Каддафі треба було більше покарати і якщо ЗСА вже розпочали були військові відплатні акції проти Лівії то вони повинні були бути більш ефектовними.

Також у Вашінґтоні речники Адміністрації президента Роналда Регена заявили, що Служба іміграції і натуралізації та ФБІ розпочали стисліший нагляд за рухами лівійців в ЗСА і їхньою діяльністю. На жаль, заявили деякі представники Адміністрації, у ЗСА немає закону на підставі якого Уряд мавби право осунути певну кількість небажаних осіб без рішення суду, чи окремого законопроєкту в Конгресі. Очевидно, якщо Лівія буде продовжувати терористичні акти проти ЗСА, до такого законопроєкту може дійти, — кажуть політичні спостерігачі.

Г. Мубарак закликає до боротьби з тероризмом

Каїр, Єгипет. — Виступаючи тут на пресовій конференції, президент Єгипту Госні Мубарак запропонував скликати під еґідою Об'єднаних Націй конференцію, яка повинна обговорити питання співробітництва всіх країн у боротьбі з міжнародним тероризмом.

Прем'єр-міністер Єгипту Алі Лотфі сказав у парляменті, що Єгипет став об'єктом терористів. Він нагадав депутатам, що в минулому році терористи захопили італійський корабель „Ахілле Лявро" після того, як він вирушив з єгипетського порту Александрія, а також про захоплення терористами пасажирського літака.

За словами А. Лотфі, „деякі чужинецькі елементи намагалися вчинити замах на лівійців, які живуть в Єгипті". Прем'єр-міністер не уточнив, яку країну представляли ці „елементи", однак відомо, що згадані спроби замаху були вчинені за наказом лівійського диктатора Муаммара Каддафі. Лотфі сказав, що уряд знає про існування в Єгипті ідеологічних екстремістів. „Ми не будемо терпіти підривних дій", — сказав він.

Депутати парляменту більшістю голосів підтримали заклик уряду продовжити ще на два роки надзвичайний стан в країні, який був введений в 1981 році, після того, як мусулманські фундаменталісти вбили президента Анвара Садата. Згідно з законом про надзвичайний стан, влада може арештувати запідозрених без санкції прокуратора, забороняти демонстрації і використовувати збройні сили для придушення невдоволення.

У СВІТІ

БЕРУЧИ ДО УВАГИ настрої, які тепер панують в світі відносно обмеження нуклеарної зброї, Адміністрація президента Роналда Регена буде далі придержуватись вигаслого ще в 1979 року договору САЛТ-II, але рівночасно буде слідкувати за порушеннями цього договору Совєтським Союзом. Речники Уряду ЗСА заявляють, що існують деякі підозріння, що СССР вже кілька разів порушив САЛТ - II договір хочби введенням нового типу ракети з атомовими головками СС—25 і випробуванням нових видів ракетної зброї. Рішення ЗСА прийняли у вільному світі із задоволенням.

ІТАЛІЙСЬКА ПОЛІЦІЯ арештувала в Римі лівійця замішаного у підготову заговору вбивства амбасадорів З'єднаних Стейтів Америки, Савдійської Арабії і Єгипту. Заарештований лівієць — це колишній дипломат Аребі Мохаммед Фітурі, який володієількома мовами і мав широкі зв'язки в Римі й інших столицях Західньої Европи.

ЕВРОПЕЙСЬКІ ДЕРЖАВИ, члени Европейського економічного ринку, погодилися на деякі санкції проти Лівії, якщо вона не виречеться терористичної діяльности і якщо їй будуть доказані терористичні акти. Міністри закордонних справ 12-ох европейських держав погодились також з пропозацією, щоб зменшити персонал в лівійських амбасадах до мінімуму, бо ці люди, згідно з опінією і зібраним матеріялом розвідки багатьох країн, крім дипломатичної, займаються також терористичною діяльністю.

ПОНАД 500 ОСІБ ПРАВДОПОДІБНО втопилися у ріці Делесварі в Бенглядеш, коли бурія перевернула пасажирський примітивний корабель-пором. Майже половина пасажирів зуміла добитися до берега, а решта пропала і тому офіційні речники зробили висновок, що вони втопилися. Рятункові групи і військові гелікоптери почали розшуки за пропавшими, але сильні вітри і зливний дощ дуже перешкоджають в цій акції.

СОЦІЯЛІСТИЧНИЙ УРЯД Еспанії хоче проголосити парляментарні вибори в тій країні п'ять місяців скоріше, як передбачено, розпустивши перед тим парлямент. Прем'єр-міністер еспанського уряду Філіпе Гонзалєз попросив короля Хуана Карльоса підписати відповідний декрет про розв'язання парляменту, який складається із 350 послів, а заступник прем'єра Альфонсо Гуерра проголосив, що нові парляментарні вибори відбудуться вже 22-го червня цього року. Соціялісти виграли вибори в листопаді 1982 року і реченець їхнього урядування вигасає в листопаді, але у зв'язку з деякими непорозуміннями в середині партії Ф. Гонзалєз вирішив відбути парлямтарні вибори скоріше.

АМБАСАДОР З'ЄДНАНИХ СТЕЙТІВ Америки до Південної Кореї Ричард Вокер відбув розмову з лідером опозиції Кім Йонг Семом. Темою розмов були справи відношення опозиції до уряду і обговорення загальної політичної ситуації не тільки в Кореї, але також в сусідніх з Кореєю країнах. Зустріч, на думку політичних спостерігачів, не була тільки формальністю, але добрим тактичним потягненням Уряду ЗСА, який змагає до замирення у Південній Кореї. Раніше Вокер зустрічався також з іншими представниками опозиційних партій.

У ФІЛІППІНАХ, НЕ ЗВАЖАЮЧИ на заклик нового президента Коразон Акіно, розпочались нові політичні труднощі. Опозиційні до Акіно політичні партії, а також звеличники колишнього президента Фердінанда Маркоса, почали помалу, але систематично, розвивати антиурядову активність та вимагати уступлення Акіно, яка, на їхню думку, не має жадних кваліфікацій для керівництва державою і не вміє розв'язати навіть звичайних політичних й економічних проблем. Очевидно, всякий спротив закінчується насильством. В понеділок, 21-го квітня ц.р., невідомі осібняки застрілили назначеного К. Акіно посадника провінційного міста і залишили записку, у якій говориться, що жадні особи, крім прихильників Ф. Маркоса, не будуть урядувати в цьому містеі. Крім того сам Маркос із закордону намагається впливати на внутрішню політику у Філіппінах.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН дав інтерв'ю репортерам чотирьох пресових агентств, яке було присвячене головним чином проблемам міжнародного тероризму. Під час розмови Президент сказав, що на зустрічі лідерів семи держав вільного світу, яка відбудеться в травні цього року в Токіо, буде обговорено справу про спільну боротьбу з тероризмом. Досі такі зустрічі були присвячені головним чином економічним проблемам. За словами Р. Регена, західньоевропейські союзники ЗСА „показали небажання підтримати рейд американських військово-повітряних сил на Тріполі і Бенґазі. Але ми також зрозуміли, що необхідні спільні дії". Коли Президента запитали, чим пояснити таку позицію союзників, він відповів: „Я не знаю. Я хотів би, щоб вони самі це пояснили". Критикуючи Францію за її відмову пропустити американські літаки через свою територію, Р. Реґен сказав: „Думаю, що важко зрозуміти позицію Франції. Якщо ми всі є союзниками, то повинні діяти спільно, захищаючи один одного. Я не знаходжу виправдання для становища, яке зайняла Франція".

В ДЖАЗОВОМУ ФЕСТИВАЛІ, який відбудеться в Ню Йорку 20-го — 29-го червня цього року, виступить тріо Ганеліна зі Совєтського Союзу. Це буде перший в історії фестивалю, який відбувається щороку, починаючи з 1961 року, вистуя совєтських джазистів. Тріо Ганеліна дасть кілька концертів. Перший відбудеться 21-го червня в Тавн Голл.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПІД НАЗВОЮ „Зроблено в ЗСА, ліпшої якости", яка створена недавно, має намір в найближчі три роки видати 40 міл. дол. на реклямування американських товарів. Згідно з задумом оранізаторів, ця реклямна кампанія повинна принести промисловцям ЗСА додатково півтора більйона долярів.

В КАНАДСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ

Посол Вілліям (Василь) Лесик

Посол Василь Лесик у своєму бюрі в Оттаві.

Оттава (С. Яворський).— Посол консервативної партії Василь Лесик, уроджений в Спедден, Альта, був вибраний до парляменту у вересні 1984 року в окрузі Едмонтон Іст. Ця округа була довгі роки репрезентована іншими послами українського походження, а саме, Василем Скорейком і Биллом Юрком.

В. Лесик народився в 1923 році і скінчив початкову і середню освіту в Андрю, Альта. В 1943 році він вступив добровольцем до канадської армії і в Другій світовій війні брав участь в боях у північній Франції, Бельгії і Голляндії. В. Лесик був демобілізований в 1946 році, а рік пізніше одружився з Вініфред Ковалик, яка також походить з Альберти. В 1948 році він вступив до фармацевтичної школи альбертського університету, яку закінчив в 1951 році. В тому році він купив аптеку в Едмонтоні, яку провадив до 1983 року.

Під час його 31-річної фармацевтичної кар'єри В. Лесик займав ряд важних і відповідальних посад в фармацевтичних організаціях, будучи в 1966-68 роках президентом Едмонтонського фармацевтичного товариства. Він був також активним діячем в інших суспільних і політичних організаціях, як також довголітнім членом едмонтонського Товариства Українських Професіоналістів і Підприємців та членом українського відділу Канадського Королівського Леґіону в Едмонтоні.

Від початку своєї служби в федеральному парляменті В. Лесик цікавиться питанням канадської політики в ділянці людських прав і в ділянці багатокультурности. Він був речником канадського уряду на демонстрації в Оттаві, організованої Радою европейських поневолених націй в червні 1985 року під час нарад знавців по питанню людських прав, яка відбувалася в той час в

(Закінчення на стор. 5)

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР І. ДИБКО-ФИЛИПЧАК

Ню Йорк. Український Інститут Америки влаштовує літературний вечір Ірини Дибко-Филипчак, який відбудеться в суботу, 26-го квітня ц.р., о год. 7-ій вечора тут в Інституті, при 2 Схід 79-та вул. В програмі беруть участь: інж. Тарас Грицай, який матиме слово про літературну творчість, Валя Калин яка говоритиме про художнє читання поезій Марта Анна Шраменко, яка говоритиме про уривки з „Ґільґамеш", і сама авторка, яка читатиме уривки з нововиданої поеми „Ахнатон". В музичній частині програми виступить сопрано Лідія Гаврилюк. На вечорі також відбудеться виставка графіки Марти Анни. Після вечора буде перекуска. Вступ — добровільні датки.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Плянова дезінформація чи анальфабетизм?

Марійка Чигрин, співробітниця багатьох українських газет в діяспорі, написала в австралійській „Вільній Думці" інформацію про дві справи: про появу дезінформаційної статті Івонн Престон, кореспондентки в Москві газети „Сідні Морнінґ Геральд" про „Християнство в Росії" і про появу невеликої розміром, але корисної джерельної праці Блаженнішого Патріярха і кардинала Мирослава І. Любачівського п.з. „Чи справді було хрищення Росії в 988 році?"

Згадана австралійська журналістка пише, що „1988 рік — це не тільки рік, в якому відзначатимемо 200-ліття Австралії, але й 1000-ліття християнства Совєтського Союзу і Російської Православної Церкви". Далі вона наводить число вірних в СССР й подає, що Кремль подарував патріярхові Піменові „монастир Данилова біля Москви".

Вона твердить, що „християнство уведено на території теперішнього Совєтського Союзу в X столітті князем Володимиром Великим з Києва, який, охристивши своє військо, зачав потім своїх підданих у річку Неву, наказав їм перехриститися і проголосити себе християнами".

Продовжуючи інформувати своїх читачів історичними нісенітницями, Престон пише, що „князь вибрав християнство, а не іслям, тому, що мусулманам заборонялось пити алькогольні напитки". Далі вона каже, що „величаві святкування 1000-ліття хрищення Совєтського Союзу, розпічнуться в червні в Москві, а відтак по цілій Росії і закінчаться в Києві, на берегах річки Неви, де й почалося саме християнство"...

Прочитавши такі нісенітниці, М. Чигрин написала була відповідного вияснюючого листа, але, редакція не вважала за потрібне надрукувати його на сторінках газети, чи хоч відповісти читачці, що погано свідчить про видавництво, яке промовчує або зумисно перепачковує анальфабетизм своїх кореспондентів.

При цій нагоді М. Чигрин інформує читачів „Вільної Думки" про появу дуже корисної під теперішню пору підручної книжки, насиченої цінним енциклопедичним матеріялом, про хрищення Руси-України, пера Патріярха і кардинала М. Любачівського. Книжка появилася англійською і українською мовами під заголовком: „Чи справді було хрищення Росії в 988 році?". Використаний в ній історичний матеріял повністю заперечує і відкидає твердження нібито 988 року відбулося хрищення Росії, як це фальшиво представляє сьогодні совєтська і закордонна російська пропаґанда.

Про появу цієї вартісної під кожним оглядом книжки писав у „Свободі" з 11-го квітня ц.р. ред. Іван Кедрин, закликаючи українське громадянство поцікавитись цією працею і по можливості розповсюдити її якнайширше в країнах нашого поселення, бо таких статтей як І. Престон буде більше.

КОРОЛЕВА ЄЛИСАВЕТА В АНГЛІЇ відсвяткувала свої 60-ті уродини в Бакінґгем палаці у понеділок, 21-го квітня. Святкування почалось рано у замку Виндзор, де королеві відіграла оркестра „Многая Літа", вистрілили салют із 21 рушниць і відправлено Службу Божу у каплиці св. Юрія. Вечором святкування закінчено спеціяльним концертом, на якому виступило багато відомих співаків, танцюристів і музикантів.

ПОЛКОВНИК РОБЕРТ ОВЕРМАЄР, який був пілотом двох подорожей міжпростірних кораблів, заявив що відходить на емеритуру 1-го червня ц.р. із своєї праці в НАСА і в морській піхоті. Овермаєр не дав жадної причини на своє рішення та не сказав що робитиме після відходу на емеритуру. Деякі його приятелі здогадуються, що Овермаєр можливо буде телевізійним консультантом.

ФЕДЕРАЛЬНІ УРЯДОВЦІ проголосили, що частинно звільняють накладену заборону щодо пиття італійських вин. Бюро алькоголю, тютюну і зброї заявило, що інвестиґація, яку веде італійський уряд, виявила, що всі вина, вислані перед 12-им грудня не були в ніякий спосіб ушкоджені.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР Об'єднаних Націй Гавіє Перез де Куеяр опублікував фінансовий звіт, який свідчить, що ОН переживають фінансову кризу і якщо вона не буде зліквідована, Об'єднані Нації будуть змушені зменшити бюджет багатьох агенцій. У звіті сказано, що на кінець цього року дефіцит бюджету Об'єнаних Націй досягне 275 міл. дол., що становить третину річних видатків цієї організації. Автори звіту покладають вину за дефіцит на 18 країн, в тому числі і на З'єднані Стейти, які винні ОН 86 міл. дол. Річна вкладка ЗСА в ОН становить 210 міл. дол.

Ярослав Курдидик

НАЙНОВІШІ АРМІЇ — ДІТЕЙ І ФАНАТИКІВ

Чільні совєтологи стверджують майже однозгідно, а їм найкраще відомі процеси, які тепер проходять у московсько-комуністичній імперії, що, мовляв, — заскорузлий комуністичний догматизм, захворів тепер на невилічиму недугу, яка виявляється у хронічному перестарінні і неодмінному самозавмиранні. Черговою причиною невідхильного провалу комунізму, — твердять совєтологи, — це відсутність відчуття потреб політичної дійсности. Упертолобе нерозуміння, такої простої істини, що найновішою нищівною силою для комунізму — це динамічно рушійні загрози, які постають із національних відроджень.

Вони назрівають у неймовірно приспішеному темпі на всіх континентах, а спектр цих відроджень охоплює собою різного типу об'явлення. Вони починаються від зорганізованої і цілеспрямованої загрози з боку поневолених народів, що їх очолює наша батьківщина, а кінчаючи на такого роду імпровізованій і хаотичній загрозі, як це ми бачимо у проявах „мусулманського місіонізму", що його пропаґує в Ірані безоглядний фанатик Хомейні, або його горезвісний напарник і пропагатор — неугавного „мусулманського терору для терору" — Муаммар Каддафі, для якого, кожний засіб нищівности є добрий, якщо ним можна анархізувати упорядкованість світу і тримати його у „поготові постійного і непевного напруження"...

Сьогодні продістаються уже найточніше підтверджені вістки, що серед мусулманського населення у Совєтському Союзі, яке у порівнянні з іншими народами, що входять до складу СССР, має найвищий народний приріст і що у найближчому чвертьсторіччі, цей приріст становитиме понад 30 відсотків робітничих та військових кадрів Совєтського Союзу. Найбільше загрозливе для СССР явище те, що мусулманське населення дуже консервативне і майже не піддається ніякому асиміляційному процесові. Але зате — підпадає і то із дуже помітними впливами, з боку сусідніх мусулман, які передають постійні радіопередачі із Пакистану, Ірану, Єгипту, Альжиру і Лівії. Міродайні речники і знавці стверджують, що Москву найбільше турбують радіопередачі з Ірану та Лівії, які суґерують мусулманському населенню в СССР у зовсім зрозумілій для них мові: — „Мовляв, геть із капіталізмом і комунізмом, бо ці обидва політичні устрої протирічать, стоять і становлять неподолані перешкоди у поширюванні „всесвітнього мусулманського месіонізму"...

Це сьогодні загальна ґльобальна проблема, що у „клясичному мілітарному розумінні", постають формації зовсім нових армій, які годі підтягнути, чи покласти під будь-яке поняття — „збройної сили". А все ж таки, ці „псевдоармії" діють, вони переводять нереґулярні бойові дії — в обширах, що не обмежуються кордонами і борються із непередбаченими і не прослідживаними їхніми ворогами.

Ніхто не твердить із певністю, що Совєтський Союз, Лівія, Сирія, Іран чи Куба є основними центрами для підготови цих „псевдоармій". Але зате є неоспоримі і підтверджуючі факти, що вони підтримують терористичні організації і вишкільні табори для терористичних дій. І до них слід зарахувати: Кубу, Іран, Нікараґуа, Південний Ємен та Етіопію, але із тим основним підкресленням, що найважливішою рушійною машиною, споряджувачем і спомагачем, який підтримує всі нищівні терористичні акції — був, є і постійно залишиться — „кремлівське імперське самодержавіє"...

І ось вам парадокс?... Чому ці всі, а в першу чергу Москва, що переліцитовуються у пропаґанді світового замирення — приготовляють у різних частинах світу — ці „мирові кадри"... Ми бачимо дітей, що є менші, як ця зброя, яку вони носять, а там і вишколюють їх у мистецтві революції, контрреволюції і війни.

Тисячі і тисячі дітей, заставляють силою вступати до війська і парамілітарних організацій, які мають на меті, заповнювати дійсні, або просто уявні, недостачі у військовій силі. А вони, навіть і ці діти, коли їх вишколять, як орудувати зброєю, становлять собою доволі поважну підмінну військову силу. Ось для прикладу в Ірані є відома парамілітарна організація „Бассей", до якої належить біля 100,000 змобілізованих хлопців-вояків у віці 12-16 років.

Вони, ці дитячі хлопці-вояки, виховувані у фанатичному послуху, не мали ще змоги вивчити і розпізнати різницю — між життям і смертю. І їм на фронтах із Іраком, кажуть кидатися з ручними ґранатами, або бомбами на фортифікації, під танки і на заміновані поля, щоби „прочистити дорогу" для вже дорослих і справді вартісних вояків. Такий самий процес із фанатизуванням молоді, особливо студентів, які вишколюється у цивільному летунському секторі, навіть в Англії, Східній Німеччині, Чехо-Словаччині та Ірані, щоб вони змогли виконувати для Лівії — ролі таких самих „самовбивчих летунів" як це були колись, відомі японські „камікадзе"...

Так, це без пересади, але ми стоїмо, начебто напередодні зовсім нових виявів т. зв. „усучасненого воєнного тероризму" і знавці від підпідпільного тероризму висловлюють побоювання, що коли в руки цих безконтрольних фанатиків попаде змілітаризована атомова зброя, або стрільна з отруйними ґазами — то тоді насправді, сучасному світові загрожуватиме зовсім нова форма, — „апокаліптичної модерної війни".

ЗДОРОВ'Я — ВСЬОМУ ГОЛОВА

Д-р Роман Осінчук

Нова проблема народного здоров'я — АІДС

Ці чотири букви — це скорочена назва хворобового стану людини, що по-англійськи називається „авто-іммун-дефішенси-синдром" чи на зрозумілу мову, стан браку оборонних чи відпорних речовин в крові для поборювання усяких хворобових станів людини. АІДС — це нова, грізна суспільна хвороба, яка у формі пошести розвинулася у ЗСА заледве в кількох останніх роках до великого розміру й застрашаючого стану, бо, на жаль, досі медична наука не зуміла ще цієї пошести сконтролювати.

В останніх кількох роках (1981-86) ми досить часто слухаємо в радіо чи телевізії різні правдиві й не зовсім правдиві інформації про АІДС, а, проте, у розмові зі звичайними собі громадянами переконуємось, що небагато про це пересічна людина знає. У нашій пресі появилось ледве дві чи три новинки про АІДС. Та була одна моя ширша інформація про цей хворобовий стан у серії доповідей у Мистецькому Клюбі при кінці січня 1986 року.

Проте АІДС — це занадто поважна й небезпечна здоровна проблема, яка вимагає не одної інформації, а цілого їх циклу. Коли зважити, що в ЗСА є вже коло 19,000 зареєстрованих випадків з наявними об'явами хвороби (а є ще багато нереєстрованих) та 10,000 смертних випадків із згаданої вгорі причини, то ця пошесть вимагає частіших інформацій про її розвиток, поширювання та засоби оборони й поборювання цієї найновішої, небезпечної хвороби. Недавно, у новинці „Свободи" було повідомлення про винахід способу невтралізації шкідливої дії віруса АІДС. На жаль, такого підтвердження у наукових медичних журналах не міг я знайти. Бо це ще далеко-далеко до того. Зате на початку квітня ц.р. Сі-Бі-Ес подала дуже загрозливу вістку, що в ЗСА є вже коло два мільйони людей, що носять у своїй крові заразки АІДС хоч наразі ще не мають дуже виразних наявних хворобових об'явів. Щоби це все гаразд зрозуміти, постараємось це вияснити коротко в двох чи трьох наступних статтях.

Життя людини та її здоров'я залежить від прерізних чинників таких, як умови життя й праці людини, від освіти, науки, релігії, державного ладу, економії народу, філософії життя спільноти чи навіть одиниці. Живемо серед незвичайно цікавих, багатих у події умовин останнього століття, серед незвичайно вигідного і задовільного сучасного життя, але рівночасно серед непевности про завтра, серед великої свободи тут в країні нашого перебування, але рівночасно великої тиранії наших братів в Україні, серед великої індивідуальної свободи людини, але водночас серед великого страху вийти ввечері на не дуже людну вулицю, щоб не попасти на розбій вуличної сваволі. Серед цього розбурханого світу, який не хоче вспокоїтись ще від вибуху Першої світової війни аж до сьогоднішнього дня наступає зворот людини чи народів, на якийсь інший життьовий шлях, шлях творення різних політичних доктрин, державного насильства, загарбницьких воєн та насильства одних народів над іншими. А вже в останніх роках, зокрема в останніх місяцях, не лише поодинокі фанатики, але державні мужі, чи навіть провідники релігійних сект проповідують чи навіть організують страшні терористичні акти, в яких мордують зовсім невинних людей, а навіть дітей.

Очевидно, що ці умовини причинились до упадку родинного й релігійного життя, головно в країнах добробуту та свободи людини, а радше сваволі людини в умовах лібералізму в демократичних країнах, особливо ЗСА. На такій почві зродився та розрісся до великих розмірів новий суспільний рух — рух гомосексуалістів у ЗСА, який мимо протесту провідників різних релігійних віровизнань в останньому часі одержав узаконнення свого існування і життя від Міської ради міста Ню Йорку. І тут саме державні здоровні уряди знайшли джерело поширювання цієї страшної пошести, якою є АІДС.

Любов Коленська

УНСОЮЗ — ВИДАВЕЦЬ ЛІТЕРАТУРНИХ ТВОРІВ І ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ВИДАНЬ

II.

Редактор Богдан Кравців у бібліографічному огляді: „Книжкові видання 'Свободи' і УНСоюзу" („Альманах" УНСоюзу, 1973) подає таке: „Ще треба ствердити, що 'Свобода' і УНСоюз були ініціяторами й безконкуренційними досі на терені ЗСА і Канади реалізаторами видавання інформаційних праць про Україну і її історію і сучасні змагання англійською мовою. Починаючи від виданої 1915 року п.н. 'Право України на Свободу'-збірки статтей англійською мовою і в 1918 році такої ж збірки п.н. 'Українці в світовій війні' німецькою мовою, вже з другої половини 1930 років головна увага була присвячена саме англомовним виданням: праці Д. Сновида (Д. Донцова) і Д. Дорошенка в 1935-1936 роках, Л. Мишуги, С. Шумейка, М. Грушевського („Історія України", Ю. Вернадського — в 1939-1941 роках, напередодні німецько-совєтської війни. За ними слідували в 1944-1957 роках праці В.Г. Чемберлена, К.А. Меннінга, А. Драгана, Я. Славутича, антології перекладів з Шевченка й української прози в 1961-1964 рр. Завершилися вони монументальною двотомовою англомовною 'Енциклопедією Українознавства', виданої в 1963 і 1971 роках коштом близько півмільйона долярів, в опрацьованні великого гурта українських вчених і дослідників під головною редакцією проф. Вол. Кубійовича".

Щоб лиш поширити вищесказане, подам ще перелік англійських книжок із заголовками, в перекладі на українську мову: Д. Сновид — „Дух України: український вклад в світову літературу, (1935); Д. Дорошенко: „Тарас Шевченко — бард України", (1936), д-р Лука Мишуга: „Україна і американська демократія" (1939), Степан Шумейко: „Український національний рух" (1939), д-р Л. Мишуга: „Шевченко і жінка", по-українськи і по-англійськи, (1940), Михайло Грушевський: „Історія України" — в перекладі О.Й. Фредеріксена (1941), Юрій Вернадський: „Богдан — гетьман України" (1941), Вілліям Г. Чемберлен: „Україна: поневолена нація" (1944), Кларенс А. Меннінґ: „Українська література. Студії видатних авторів" (1944), К. Меннінґ: „Тарас Шевченко — поет України: вибрані поеми" (1945), Персиваль Кунді: „Іван Франко — поет Західньої України" (1948), А. Драган: „Український повстанський рух" (1949), К. Меннінґ: „Україна 20 сторіччя" (1951), К. Меннінґ: „Україна під совєтами" (1951), Яр. Славутич „Муза в неволі" (1956), К. Меннінґ: Гетьман України — Іван Мазепа" (1957), А. Драган: „Український Народний Союз у минулому і сучасному", по-українськи і по-англійськи, (1964), Антологія українських клясиків — „Їхня земля", зредаґував Л. Лучкович, (1964), Іван Панчук: „Шевченків Заповіт" (1965), А. Драган: „Маємо Кардинала", книжка видана по-англійськи і по-українськи (1966), Михайло Грушевський: передрук „Історії України" (1970), д-р Михайло Данилюк: „Наркоманія і зловживання ліками", книжка видана по-українськи і по-англійськи (1970), та К. Меннінґ „Українська література" (1971).

З українських видань Українського Народного Союзу, які почали появлятись уже в дуже ранніх роках цієї установи, перелічу лиш ці, що поза брошурованими виданнями, книжечками чи памфлетами, мали більшу вагу і значення як для української літератури, так для УНСоюзу. Двадцяті роки: Іван Франко — „Лис Микита", Микола Струтинський — „При битій дорозі"; 30-ті роки: „У лучности сила" (В сорокліття Українського Народного Союзу); 40-ві роки — А. Драган — „В країні волі"; 50-ті роки: Василь Барка — „Рай"; Володимир Бандурак — „Козацька дитина", Роман Завадович — „Кобзарева гостина", Р. Завадович — „Історична казка", Р. Завадович — „Богута Багатир", „Ваше соціяльне забезпечення", редакція „Свободи", „Пам'яткова книжка з нагоди здвигнення і відкриття пам'ятника Тараса Шевченка" на Союзівці; 60-ті роки: Іван Смолій — „У зеленому Підгір'ї", Микола Щербак — „Віршована Абетка", „Шевченкові думи і пісні" у сторіччя смерти поета, приготовила редакція „Свободи", Лука Луців — „Маркіян Шашкевич", Ірина Наріжна — „Казка про трьох ведмедиків", Л. Луців — Т. Шевченко — співець української слави і волі".

Закінчення буде.

ОСТАНКИ ВБИТОГО в Ливані американського закладника Пітера Кілбирна були доставлені на військово-повітряну базу Ендрюс. На просьбу родини вбитого, на базу не були допущені репортери. Труна з тілом П. Кілбирна перевезена в Каліфорнію, де він буде похований. Речник Білого Дому Леррі Спікс заявив, що американський Уряд осуджує це вбивство і вимагає негайного звільнення решти закладників без будь-яких попередніх умов.

З'ЄДНАНІ СТЕЙТИ АМЕРИКИ підписали угоду про надання голодуючій африканській країні Мозамбік збіжжя на суму 10 міл. дол. Угода є формою торгового кредиту, розрахованого на десять років, який передбачає надання Мозамбікові 20,000 тонн пшениці, стільки ж кукурудзи і 10,000 тонн рижу. В минулому році американська допомога цій країні становила 45 міл. дол.

Степан Яворський

„ЗЕМЛЯЧКА З КАНАДИ ЗНАЙОМИТЬСЯ З РІДНИМ КРАЄМ"

Під таким заголовком появилося 10-го серпня, 1934 року інтерв'ю в популярному українському щоденнику „Діло" у Львові. В розмові з редакцією „Діла" Анна Романчич висловила цікаві думки і спостереження, які можуть бути актуальними і сьогодні для читачів української преси на цьому континенті.

Анна Романчич, внучка українських піонерів з Галичини, народилася в Канаді в 1907 році. Обоє її діди приїхали до Канади з малими дітьми (батьками Анни Романчич) приблизно в 1895 році. Дід Анни, по батькові, походив з Березова Вижнього в Коломийщині, а дід по матері — з Глещеви в Теребовельщині. Вона скінчила вищу освіту в альбертських школах і працювала в провінційному уряді Альберти у відділі суспільної служби. В 1934 році вона була делеґаткою з Канади на Світовий Жіночий Конгрес, який відбувся того року в Станиславові, Галичина. Після конгресу Анна Романчич залишилась у Галичині на довше, відвідуючи поодинокі околиці, міста і села.

Відвідала вона Покуття, Гуцульщину і Лемківщину, а потім Волинь і Полісся. Велике враження зробив на неї Почаїв, де вона мала довшу розмову з архимандритом Почаївської Лаври.

Цікавим було те, що польський консулят в Лондоні, Англія, не хотів дати Анні Романчишин в'їздової візи до Польщі, і щойно її особиста інтервенція у польського амбасадора в Лондоні допомогла їй дістати дозвіл на подорож по Галичині. Анна Романчич мала намір бути і в Совєтській Україні. У Лондоні вона купила в „Інтуристі" квиток переїзду з мешканням і удержанням в готелях. Мала виїхати з Варшави до Москви, а звідтам до Харкова, Києва, Дніпрельстану, Одеси і на Крим. Одначе у совєтському консуляті сказали, що не можуть їй дати дозволу на в'їзд і при цьому уневажнили попередню візу, яку вона дістала через „Інтурист".

У Львові Анна Романчич стрінулась з провідними членами українського громадянства. Була у Митрополита Шептицького, Владики Бучка, ректора Духовної Академії Йосипа Сліпого і у голови української парляментарної репрезентації Дмитра Левицького. Всі її подорожі по Галичині відбувалися в товаристві сенаторки Олени Кисілевської. В розмові з редактором „Діла" Анна Романчич мала такі коментарі про українців у Канаді:

„Українці творять в Канаді (буде їх около пів мільйона) третю що до числа націю по англійцях і французах і колись у політичному, культурному і господарському житті цієї великої держави майбутности будуть відігравати помітну ролю.

„Українці визначуються великим кольонізаційним хистом як незрівнані хлібороби-фармери і під цим оглядом перевищають значно навіть англійців, не кажучи вже про французів. Успішно суперничать вони з іншими національностями в ріжних ділянках, маючи незрівняну прикмету — хист пристосуватися до обставин. Тепер канадійські українці є в стадії витворювання власної численної інтеліґенції і ріжних фахівців, чого давніше з природи речі не було. Самозрозуміло, що зі зростом числа національно свідомої інтеліґенції, вихованої в канадійських, англійських і французьких школах, прийде там дальший помітний поступ у нашій культурній організації. Слабо ще стоїть там справа з нашою господарською організацією на більші розміри — особливо хліборобства. Тут наші фармери належать до англійських організацій пр. елєваторських).

„Наші довоєнні еміґранти в Канаді походять головно з Покуття, південного Поділля і Буковини (звідси значне число православних); з інших околиць Галичини еміґрували до Канади тільки одиниці. Дуже сильна була еміґрація з цілої Східньої Галичини, а навіть трошки в Волині, по війні до 1929 р.; вона значно скріпила національну нашу довоєнну еміґрацію. Характеристично, що ані перед війною, ані по війні не було зовсім еміґрації до Канади з польських етнографічних земель. Еміґрували латинники з Поділля, що найчастіше ставали там свідомими українцями. Нових латинників еміґрантів стараються організувати польські консулярні представництва, але ця організація йде дуже пиняво. Взагалі поляки не відіграють у Канаді ніякої політичної ролі.

По більших містах в Канаді живуть і східно-галицькі жиди-еміґранти. Як і у старому краю нема з ними ближчих взаємин. До нас ставляться неприхильно. Вказує на це хочби факт, що перед кількома місяцями спровадили собі канадийські жиди зі Зл. Держав Північної Америки Шварцбарта, убивника головного отамана Симона Петлюри, щоби виголошував відчити про буцімто українські погроми жидів. Проти цієї жидівської нахабности повстало рішучо все громадянство в Канаді і на його однодушне домагання канадійський уряд викинув погромного аґітатора з Канади.

Тепер у Канаді господарська скрута, що тимбільше дошкульна, що дотикає чисто хліборобської країни. Відчувають її передовсім наші фармери і вона є причиною, що подекуди звільнилось темпо нашого організаційного розвою в Канаді. Спричинила вона теж і тимчасове припинення еміґрації. Канада це держава великої майбутности і коли минеться господарська кріза, піде там від нас нова еміґраційна струя, що очевидно оживить наше тамошнє національне життя. Лякатися винародовлення українців в Канаді, як це є у сусідніх Злучених Державах, нема чого, і наші поселенці у своїй масі зможуть навсе задержати свою національну окремішність та стати там державним політичним чинником, що прийде із політичною допомогою старому краєві у його визвольних змаганнях. Вже нині в центральному парляменті в Оттаві засідає український посол Лучкович та декілька українських послів у кількох провінційних парляментах. У будуччині їх число напевно зросте. Канада завдяки нашим іміґрантам зі всіх держав світа відноситься вже нині найприхильніше до наших державницьких справ, чого нераз дала доказ хочби на терені Союзу Народів".

Під час Другої світової війни Анна Романчич дуже активно працювала над продажем воєнних бондів, чим заслужила собі вдячність і признання канадського уряду. Анна Романчич померла в 1984 році, проживши 77 років корисного творчого життя.

ТРИВКИЙ ПАМ'ЯТНИК ХРИСТИЯНСТВА УКРАЇНИ

Проф. О. Пріцак

В ЧОМУ СЕНС ГАРВАРДСЬКОГО ПРОЄКТУ?

Тисяча років тому, у 988 році, сталася унікальна подія в нашій історії. Наші тодішні предки, що до того часу жили на пограниччі історії та вищої культури, почали входити до того вищого ступеня розвитку. Прийнявши християнство, що як вища релігія мала своє скодифіковане об'єднання у виді Святого Письма, наші предки навчилися писати та формувати свої думки у логічний спосіб. Це і стало початком нашої свідомости себе як окремої культурної частини людства.

Не місце тут подавати хід нашої історії після 988 р. Але одна прикмета, яка стала типічною, це релігійні, економічні, політичні та суспільні кризи, що повторювалися кожних декілька століть, приносячи з собою винищування своїми й чужими провідної верстви епохи. Це знову спричиняло брак тяглости і примус почи нати усе наново.

Основна причина лежить, мабуть, у нашій „національній вдачі", що виробилась ще либонь до 988 року і якої нова вища культура не спромоглася побороти. Вона дуже нагадує вдачу дітей: нетерпеливість, хотіння зразу усе осягнути, погорда до повільної поступової праці. Віра у можливість перехитрити долю якимись „скорочуваннями" (shortcuts). Тому кожна організована група у різні часи усе хотіла (і хоче) наново творити, нехтуючи досвідом попередніх поколінь або перелицьовуючи його на свій кшталт, при тому, без толеранції відносно кожної іншої групи.

Оті перериви не могли не заторкнути нашої писаної творчости, яка часто відходила в забуття, викидалася як непотрібний баляст, або заборонювалася чужими окупантами, які її радо собі присвоювали. Так то ми оставалися „Іванами без роду і плоду". Навіть в наші дні, живучи у діяспорі, ми нераз мусимо раз-у-раз постійно доказувати, що ми є членами культурної нації з великими надбаннями. Але тут проблема — надбання теоретично існують, але вони не зібрані, лежать у забутті і часто-густо нищаться чужими і своїми.

Тому, коли Гарвардський Український Науковий Інститут був поставлений перед ключовим завданням — як зустріти українське тисячоліття, ми прийшли до цілком ясної відповіді: зробити все, щоб з однієї сторони зібрати і врятувати нашу творчість до появи „Енеїди" Котляревського (1798 р.) та водночас зробити її частиною свідомости як української спільноти, так і усього культурного світу.

Тому в центрі уваги положено справу підготування і видання Корпусу української творчости до 19-го століття, творчости, яка розвивалася головно під патронатом Церкви — і тому до неї прикладається термін „до-секулярна."

Жодна культурна нація не може жити і продуктивно розвиватися без коріння. Чим глибші ті коріння, тим сильніша структура культури даної нації. Це ж ідеться про досвід предків. Усі люди родяться голими та безпомічними й мають обмежений час життя на землі, все одне чи тут йдеться про американців чи ескімосів. Одначе яка різниця поміж американцями та ескімосами! Перші мають творче відношення до здобутку своїх предків і їх постійно розвивають у творчому змагу. Твори „засновників" передруковуються постійно, вивчаються на них, базується щораз новий експеримент. Дорога від легендарного Ікара, що прикріпивши собі пташині крила захотів літати і доріс аж до модерних літаків і міжплянетних ракет, це дорога далека. Очевидно, одне покоління, навіть якщо брати б 80 років життя, не вспіло б її пройти. Але тут естафета досвіду поколінь нівелює границі часу. А в ескімосів з їх пасивним сприйманням льодових жител з покоління в покоління — немає ніякої динаміки.

Усі ті, що хочуть виробити українському народові його суверенність — без досвіду попередніх поколінь — подібні власне до ескімосів.

Генеалоги приймають приблизно 25 років на одне покоління, Тисяча років — це сорок поколінь. Значить сорок поколінь жило і творило на нашій землі. Ми мусимо зібрати їхній досвід, оті розсипані й забуті перлини, і тим самим збагатити себе напередодні нашого другого тисячоліття.

Корпус української творчости до появи „Енеїди" — це і є вияв свідомого зв'язку українських сорока поколінь. Видаючи його не тільки в мовах оригіналу і в перекладі на сучасну українську мову, але теж в англійському перекладі — ми гордо перед цілим світом задемонструємо наш вклад у світову культуру і наше гідне місце у „народів вольних колі."

ЧОМУ ТИСЯЧОЛІТТЯ?

Народи і нації це колективи людей, поза якими людина не може існувати. Як люди, народи і нації потребують часу для свого росту, а спеціяльно до переходу до вищої стадії розвитку, до своєї самосвідомости. Передумовою того є постання вищої культури, яка може вимагати більшого часу як одне покоління. Треба знайти базу для спільного діяння та можливість зберігати досвід суспільности. Для того треба Божого об'єдання, яке допомагає дійти до стадії лінеарного думання, цебто відкриття неповторности часу. Як наслідок нових потреб приходить винахід письма — що увіковічнює людську думку.

Тисяча років тому, предки в Києві в 988 році прийняли вищу релігію, базовану на Божім об'явленню — християнство . Разом з тим ми дістали письмо, яке уможливило нам доступ до скарбниці вселюдськкого досвіду. Ми почали пізнавати себе, доходити до своєї власної свідомости. Від 988 року заіснувала у нас свідомість лінеарного часу. Наші тодішні вчені докoвали усіх зусиль, щоб рятувати від забуття, що ще можна було: відомості про сто років нашої історії до 988 року.

Від 988 року по сьогоднішній день, тисячолітній годинник історії витикує нам кожен день, все одно, чи „повний" чи „порожній". Раз увійшли ми в історію, треба за все здавати звіт, бо ж тепер ми вже маємо свідомість себе і своєї дії.

Багато є річниць чи ювілеїв. Але найважливіша подія в житті кожної людини це той день чи місяць, коли вона дійшла до свідомости самої себе, до відкриття себе як людини і свого потенціялу й своєї життєвої цілі.

Для української нації як людського колективу, найважнішим був власне рік 988, бо тоді вона із безформної несвідомої себе неісторичної маси почала робити свої перші кроки як свідома себе і лінеарного часу творча, історична, індивідуальна неповторна людська одиниця.

Мистецьке оформлення

РОКСОЛЯНА РОБАК-НАЙДАН

3. Богдан Хмельницький (81 6.).

ЧИ ГАРВАРДСЬКИЙ ПРОЄКТ МОЖНА ЗРЕАЛІЗУВАТИ?

Тисячоліття трапляється раз на тисячу років. Тому, що тут ідеться про ювілей спеціяльного значення, треба підготувати надзвичайний проєкт.

Склавши його, я—мушу признатися—спочатку сам перелякався. Невжеж на еміґрації проєкт такої міри можна здійснити?

Я почав робити пробні кроки,—тому, що переклад на англійську мову давніх пам'яток дуже складна проблема, я замовив на пробу у кількох колеґ по приблизно 20 сторінок друку досить тяжких текстів. Спроба випала дуже заохочуюче. Показалося, що можна перекладати поміж 3 і 5 сторінок денно без ніякого „стахановства".

Слідуюча проблема: чи найдеться відповідна скількість фахівців, які могли б перейняти на себе зобов'язання чи то видавати довгі тексти чи їх перекладати. Тут одне було для мене ясне: Гарвардський корпус можна здійснити тільки під умовою міжнародної співпраці. Але чи колеґи з різних країн Европи та Північної Америки будуть кооперувати?

Минулого року я мав відпустку („сабатікал") і міг чотири рази відвідати Европу. Чи це з нагоди своїх лекцій в Парижі, чи це на міжнародних конгресах в Італії, Югославії і Данії, я мав нагоду стрінутися та переговорювати з колеґами-фахівцями з різних країн. Усюди стрінув я ентузіязм, велике зацікавлення, гратуляції за величавий задум і—що найважніше—згоду співробітництва.

Те саме торкається потрібних матеріялів: колеґи є готові дати до диспозиції свої мікрофільми, чи то з рукописів чи стародруків, а також подавати дальші інформації, в яких бібліотеках чи архівах можна знайти потрібні твори.

Тепер переконавшися, що проєкт можна зреалізувати (до речі ми вже маємо кілька текстів по більш, як 500 сторінок друку перекладених на англійську мову; вони скоро переходитимуть мовну редакцію) —ми зосереджуємо свою увагу на створення п'ятирічного пляну із зобов'язуючими контрактами.

Тут справа дещо скомплікована. Не досить дістати принципову згоду від фахівця переклад або видання даного твору.

Треба теж врахувати його (її) робочий календар, коли він (вона) зможуть для нашого проєкту звільнитися від своїх академічних зобов'язань. Тут знову ще проблема матеріяльної бази. Ми можемо помістити в нашому пляні даний проєкт тільки під умовою, що є забезпечений бюджет, себто гроші для перекладача чи видавця на той час, коли він (вона) освободилися від інших зобов'язань, бо в такому випадку вони не дістають платні від свого університету і є цілковито здані на те, що ми перебираємо їх платню.

Тут очевидно приходять ще кошти друку, які теж треба мати підготованими.

Із повищого читач може собі усвідомити дві правди. Перша--Гарвардський плян можна здійснити під умовою, що він буде матеріяльно забезпечений. Подруге,- це дуже скомплікований проєкт і ми його гідно виконаємо при дружній співпраці учених країн Европи і Америки.

Це знову може бути для нас усіх сатисфакцією: для успіху українського Тисячоліття міжнародна наукова громада готова прикласти свої знання і свої сили.

ХРЕЩЕННЯ ЧИ ХРИЩЕННЯ

„Правописний словник" Г. Голоскевича, видання Ню Йорк 1952, взагалі не подає слова „хрещення" тільки „Хрищення" — поруч із „хрестом", „хрестиком", „хрестоматією", і „хрестоносцем" . У великому 4-томовому творі „Словарь української мови" Бориса Грінченка з 1908 року є слово „хрещення", але „христовий", „християни", „Християнин" Вірних Української Католицької Церкви обов'язує термінологія , якою користується Голова тієї Церкви, Блаженніший Верховний Архиєпископ, Кардинал і Патріярх Мирослав Іван Любачівський, який у 1986 році видав книгу н.з. — „Чи 988 року було Хрищення Росії"? (Рим - Мюнхен, 1986)

ВНУТРІШНЯ РЕЦЕНЗІЯ

Передумовою здорового наукового поступу є академічна свобода. Правдивий учений не може творчо писати під натиском або за оплатою при відсутності наукової свободи. Він, або вона, маючи необхідний талант, відповідне підготування та належне знання — мусить творити згідно зі своїм науковим сумлінням. Але й найкращі вчені є тільки люди, і як такі можуть часом несвідомо робити помилки, пероочити якесь джерело або дослідження, затратити належну перспективу на спірне питання тощо. Щоб тому запобігти, визначні наукові інституції мають ситему внутрішньої, або інакше — домашньої рецензії. Таке рецензування відбувається не після друку даної книги або частини збірної праці, а перед передачею твору до друку.

; Звичайно відповідальні редактори посилають копії даної праці на рецензію спочатку трьом фахівцям. Якщо немає згоди поміж їхньою оцінкою, тоді посилається дану працю ще до двох дальших фахівців. Якщо більшість рецензентів прийшла до переконання, що передложена їм для оцін ки праця не є на відповідній висоті, тоді текст посилаєть ся з поворотом до автора і тим самим дана праця у такому випадку не виходить у світ.

Одначе якщо рецензенти у принципі признають, що пропонована до друку праця це вартісний вклад у науку та відповідає тематиці, хоч має деякі другорядні помилки або недоліки, що їх можна легко виправити, тоді ті завваги пересилається авторові, щоб він/вона відповідно виправили свій текст. Звичайно автори приймають із вдячністю такі доброзичливі поправки і завваги та відповідно переробляють свою працю, бо ж у такий спосіб можна уникнути неприємних докорів у друкованих опісля рецензіях на їхню книжку. Спеціяльно обережно готовляться праці на контроверсійні теми, зокрема як йдеться про віру й релігію.

У запляновaному трьохтомику присвяченому проблемам українських Церков нагод для контроверсій є чимало. У випадках, коли існують два або три погляди на справу, нпр. проблема церковної унії або реформації, редакція трьохтомника буде подавати паралельно точки зору всіх сторін: православної, католицької та протестантської, без ніякої сектантської оцінки. Крім того, усі глави трьохтомника із такими контроверсійними проблемами будуть послані на оцінку науковцям названих конфесій, щоб таким чином уникнути непорозумінь.

Тисячоліття Хрищення Руси-України належить усьому українському народові, і жодне віровизнання не повинно використовувати оту велику річницю для своїх партикулярних цілей.

Внутрішня рецензія буде стояти на сторожі цілковитої безсторонности видань Гарвардського Проєкту.

ДІЯЛОГ ПОКОЛІНЬ

Нація, за словами Тараса Шевченка, це живі, мертві та ще ненароджені. Поет розумів тут безсумніву — спільноту отих поколінь. Але, як це тепер соціологи ствердують, творити і вдержувати спільноту поколінь надзвичайно важко. Зокрема у суспільствах поза межами своєї батьківщини це створює великі проблеми. В першу чергу тому, що часто-густо тут разом живуть два покоління: батьки і діти, які природно попадають у конфлікт. Батьки змагають до того, щоб діти сприймали їх світогляд, їх життєві вартості. Діти бороняться від накинутих схем — вони хочуть світ наново відкривати для себе. У нормальних суспільствах, де рзом живуть принаймні три покоління, діди являються посередниками, що промощують компроміс поміж позиціями батьків і дітей.

Такі діялоги поміж поколіннями у висококультурних народів, зокрема серед інтелектуальних еліт, реалізується у літературнім спілкуванні. Яскравим прикладом близьких взаємин поміж інтелектуальними „дідом" і „внуком" у нас — це відношення Михайла Грушевського (внука) до ідей Миколи Костомарова (діда), часто у противоріччі із поглядами „батька" (Володимира Антоновича).

Щоб розвиватись і творити як повноціла нація ми, сорокове покоління від входу України до вищої культурної сфери, мусимо знайомитися якможна найбільше з поколінням наших предків. Чим глибше пірнемо, тим сильніше і певніше будемо себе почувати. Бо ми не будемо самі. З нами в одній лаві, плече об плече, стоятимуть ряди наших предків, кожне покоління зі своїм досвідом.

І якщо колись ми опинимось на „страшнім суді історії", як щасливими почуватимуться ті, що вивчали і захоплювалися творчістю, горінням і ідеями низки поколінь, бо могтимуть з ними усіма знайти спільну мову. А яка нещасна година буде для всіх тих, хто не осягнувши почуття спільноти поколінь, залишаться самітними, всіма погоджуваними Іванами без роду і плоду.

Великі трудноті, які наша спільнота переживає, головно в діяспорі, це тому, що нам без інтимного ознайомлення з намірами, мріями, успіхами і катастрофами попердніх поколінь, досвідом правдивим, опертим на їх творах, а не на фальшивому нигинанню фактів минулого до теперішніх доктрин, — бракує перспективи, візії та толеранції, яка неможлива без спроможності оцінки правдивих вартостей.

Якщо ми спроможемося видати корпус української творчости і будемо мати до тих прецінних творів безпосереднє відношення, таке як жиди мають до Старого Заповіту — ми врятовані. Нашими провідними зорями будуть твори наших предків, де зібраний власне їх гіркий і солодкий досвід.

Що може бути приємніше, як інтимно знати світ літописця Нестора, князя Мономаха, короля Данила, ректора Болонського університету Юрія Дрогобича, Атонського подвижника Івана Вишневського, трагічного шукача правди Мелетія Смотрицького тощо?

Серії перекладів на українську та англійську мову тих творів дадуть безпосередність і зрозумілість, необхідну для всякого діялогу поколінь. Від щирого серця запрошуємо усіх вас, читачів, до того найвищого національного щастя — до діялогу і взаємопорозуміння поміж українськими поколіннями.

КОМІТЕТ ТИСЯЧОРІЧЧЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ
ГАРВАРДСЬКИЙ ПРОЄКТ — ПІД ПАТРОНАТОМ СКВУ
MILLENNIUM OF RUS-UKRAINE CHRISTIANITY COMMITTEE
HARVARD PROJECT — UNDER THE AUSPICES OF THE WCFU
63 Fourth Avenue
New York, N.Y. 10003

Іван Кедрин

Дехто все ще не знає

Термін „Гардвардський Проєкт" швидко прийнявся. Схвалили його Владики, заснувався окремий комітет для його реалізації, посипались пожертви, а коли поруч з ентузіястами появилися негайно і опозиціоністи-критики (в українців не може бути інакше!) то й вони спричинилися до спопуляризування назви. А все ж можна часто зустріти земляків, які запитують: „Що це таке?". Тому не від речі буде пригадати:

У числах 44 і 45 „Свободи" з 7-го і 8-го березня 1985 року появилася обширна стаття проф. Омеляна Пріцака, директора Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету, в якій він правильно ствердив, що не можна обмежити відзначення Тисячоліття Хрищення України одною хоч величавою конференцією, одною академією-концертом та екуменічною Богослужбою наших Владик. Він запропонував здвигнути тривкий пам'ятник заведення християнства в Україні виданням всіх творів, які появилися були в Україні від найдавніших часів в тодішній книжній мові, поруч із перекладом на літературну українську та на англійську, аж до появи „Енеїди" Котляревського 1798 року. Стаття проф. О. пріцака прославляла традиціоналізм. Сам факт тієї літературної творчости в Україні, коли ще не було Росії, стане найкращим доказом, що 988 року відбулося хрищення України. Ту обширну у (2-ох частинах) статтю проф. О. Пріцака з'ясовано у передовій статті „Свободи" з 4-го квітня 1985 року, ч. 64 п.з. „Гарвардський Проєкт". Трохи раніше, бо 6-го березня 1985 року, ч. 43, подано на першій сторінці „Свободи" разом із світлиною членів Комітету Гарвардського Проєкту і членів Екзекутиви УНСоюзу ширшу інформацію п.з. „Поширюється акція здійснення Гардвардського Проєкту". На цій сторінці читачі знайдуть найбільш авторитетні дальші подробиці від самого автора Гарвардського Проєкту, від голови комітету як теж інних авторів і жменю різних інформаційних подробиць.

Д-р Степан Ворох

ГАРВАРДСЬКИЙ ПРОЄКТ І ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЯ

Наукове відзначення 1000-ліття Хрищення українського народу це завдання Гарвардського Проєкту. Документація нашого Тисячоліття і пов'язані з ним наукові видання будуть виконані Українським Науковими Інститутом Гарвардського Університиту відомого в науковому світі, як один з найбільш престижевих університетів.

Найбільший ювілей українського народу—1000-ліття Хрищення Руси-України вимагає величного і на віки тривалого відзначення. Цю епохальну подію наш народ на рідних землях не може відсвяткувати так, як цього бажав би,—ми мусимо зробити це. Боже Провидіння післало нас у вільний світ сорок років тому, щоби ми сповнили місію речника істини і бажань нашого поневоленого народу.

Відзначатимемо цю епохальну дату на різні лади, бо велич її вимагає різноманітности, яскравости і масової всенародної участи. Однак, тривале, непроминальне відзначення, яке триватиме довгі віки у формі наукового видання-документації нашого тисячоліття, може виконати тільки вільна українська спільнота в діяспорі.

Щасливі ми у Бога, що як раз нам припала честь відсвяткувати 1000-літнім ювілеєм духові надбання християнської культури українського народу--тисячолітньої епохи і покласти тривкі підвалини для другого тисячоліття. Це велике історичне завдання виконає Український Науковий Інститут Гарвардського Університету і покладе на полицях бібліотек численних університетів у світі Корпус Сорок Томів творчости українського генія, починаючи від Хрищення Руси 988 року.

Як постав Гарвардський Проєкт

Гарвардський Проєкт бере свою генезу від Синоду Єпископів Української Католицької Церкви, який доручив свойому секретареві Владиці Михайлові Гринчишинові, екзархові для українців-католиків у Франції, подбати про те, щоби найбільший ювілей українського народу науково задокументувати і таким чином утривалити цю епохальну подію на прийдешні віки.

Владика Гринчишин у перших днях червня 1983 року звернувся з цією справою до проф. Омеляна Пріцака, директора Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету, за порадою: проєкт наукового відзначення 1000-ліття Християнства України.

Вже в другій половині липня проф. О. Пріцак запросив до УНІГУ Владик Української Православної й Католицької Церков, як теж відповідальних представників українських Євангельських Об'єднань та декількох представників громадсько-релігійних товариств і академічного світу для представлення створеного ним Проєкту наукового відзначення, який після дискусій, евентуальних доповнень і прийняття був би відданий до реалізації. Не всі Владики могли прибути до Гарварду на назначений день, дехто був перешкоджений.

При кінці грудня 1983 року проф. О. Пріцак і Владика Гринчишин перевели консультативні розмови з кількома діяльними в українській громаді одиницями про можливості фінансування великого Гарвардського Проєкту. В січні і лютому 1984 року відбувалися наради з багатьома громадськими діячами ЗСА і Канади та підготовлялась зустріч громадських діячів, репрезентантів громадських і професійних організацій з ціллю створення Ділового комітету, який зайнявся б збіркою фондів для здійснення цього Проєкту.

Дня 6-го квітня 1984 року в домі НТШ в Ню Йорку відбулися Основуючі збори, на які були запрошені всі Владики українських Церков, діячі громади , і на яких було обрано та оформлено Комітет Тисячоріччя Хрищення Руси-України—Гарвардський Проєкт. Із запрошених Владик Українських Церков в ЗСА і Канаді взяли участь Митрополит Максим і Митрополит Стефан. Крім Владик, присутніми на зборах були представники від УНС, УБС, „Провидіння", СУА, Пласт ЦУКА, УЛТПА, ТУІА, СУЖА, Купців і промисловців і інші відомі з позитивного наставлення до УНІГУ , який за пляном проєкту мав би стати виконавцем наукових видань 1000-ліття.

Президія СКВУ дня 7-го квітня 1984 року на своєму засіданні в Ню Йорку дала патронат Комітетові Тисячріччя Хрищення Руси-України—Гарвардський Проєкт, вважаючи, що наукові видання зв'язані з 1000-літтям Християнства України це загальнонаціональна справа і тим самим це теж справа всієї української громади в діяспорі. Консеквентно, вся українська громада повинна взяти участь у реалізації цього проєкту.

Діловий комітет має за завдання фінансово допомогти здійснити монументальний Гарвардський Проєкт, який не тільки гідно відзначить наше Тисячоліття, але й оборонить його від зазіхань Москви, яка своїми люксусовими псевдонауковими виданнями хоче обманути науковий світ і доказати, що Хрищення України це початок християнства Росії і що св. Володимир був князем московського народу, а не українського. Український Гарвардський Науковий Інститут докаже усім, що правда за нами. Гарвардський Проєкт стане могутнім всеукраїнським виступом проти московської брехні.

ГАРВАРДСЬКИЙ ПРОЄКТ

Гарвардський Проєкт складається із чотирьох частин:

1. Видання досекулярної творчости українського народу—Корпус 40 томів.
2. Три томи Історії Християнства України—енциклопедичний довідник.
3. Міжнародна Наукова Конференція.
4. Катедра Релігійної Думки в Україні при теологічній школі Гарвардського університету.

Реалізація Гарвардського Проєкту

Діловий комітет Хрищення Руси-України—Гарвардський Проєкт під патронатом СКВУ розплянував слідуючі можливості фінансування.

1. Творення у кожній парафії всіх наших [illegible]нань громадських комітетів Ці комітети подбають про включення кожної української родини до цієї всеукраїнської акції та про якнайкраще переведення збірки фондів. Всі імена жертводавців будуть записані у „Хроніці Гарвардського Проєкту". Тут буде теж занотовано все, що допомагало Гарвардському Проєктові і все, що ставало на перешкоді його здійснення.

2. Організування; жертводавців—нижче 1,000 дол., добродіїв по 1000 дол., меценатів по 5,000 дол., фундаторів по 10,000 дол.

3. Спонзори поодиноких томів: 40-томовий корпус творчости літератури давньої нашої епохи в трьох серіях, тобто в оригінали, в перекладі на українську і англійську мови, дає разом 120 томів, які коштуватимуть 3 мільйони долярів. Отже один том коштує 25,000 до. Поодинокі особи, чи організації, чи в спілці приятелі можуть фундувати-спонзорувати поодинокі томи по 25,000 дол. і вони мають право дати знимку, короткий життєпис і дедикацію. Спонзори залишаться в пам'яті поколінь, як будівничі найтривалішого пам'ятника найбільшому ювілею. Є тільки 120 томів до спонзорування. Діловий комітет певний, що 120 родин, чи організацій скоро знайдуться в ЗСА, Канаді та інших країнах світу, які забажають стати видними будівничими наукового пам'ятника першого Тисячоліття.

Посьогодні зголосилось 10 спонзорів поодиноких томів. „Це монументальний Богом надхнений проєкт",—сказав на Основуючих зборах Комітету 1000-ліття Хрищення України Філядельфійський Митрополит Стефан Сулик.—Для здійснення його треба фанатиків, продовжував Митрополит.

Цей пам'ятник буде базою наукових дослідів у другому тисячолітті і стоятиме на сторожі нашої національної ідентичности.

Home Office: 63 Fourth Avenue, New York, N.Y. 10003 (212) 673-1836 HURI Office: 1583 Massachusetts Avenue Cambridge, MA 02138 (617) 495-7835

СКВУ І ГАРВАРДСЬКИЙ ПРОЄКТ

Комітет Тисячоліття Хрищення Руси-України, на руки Вп. пп. д-ра С. Вороха і мгра І. Хамуляка, Голови та Секретаря, Ню Йорк, Н. Й., ЗСА.

Вп. і Дорогі Панове!

Дуже дякую за Вашого листа з 5-го травня ц. р. і якщо Вас ще не повідомила канцелярія СКВУ, офіційно стверджую уділення Вашому Комітетові патронату СКВУ. Я читаю в пресі, що Ви не вживаєте у Ваших повідомленнях слова „патронат", а кажете „в порозумінні з Президією СКВУ". Для нас це не має значення, коби тільки діло йшло вперед.

Проєкт, якого піднявся Ваш Комітет, мабуть найбільший в історії української діяспори, і Президія і Секретаріят СКВУ, поручаючи його цілій свідомій зорганізованій патріотичній українській спільноті у вільному світі, бажає Вашому Комітетові якнайбільших успіхів, а всіх українців закликає його всесторонньо морально і матеріяльно підтримати. Хай не буде між нами ні одної душі, яка б до нього в якийсь спосіб не причинилася.

В ім'я загального добра відзначимо цю велику дату гідно і з'єднано, у вірі, як писав колись д-р Юрій Липа, що „Життя ще втілить український відвічний міт апостола Андрія, міт про українську Церкву, ту Церкву, що сіятиме не роздор, не ворожнечу в українській расі, а велику, глибоку єдність і любов до свого призначення".

З правдивою до Вас пошаною, Ваш
Петро Саварин,
голова

„Повість про св. Бориса і Гліба".

Іван Хамуляк

МУСИМО ЗРЕАЛІЗУВАТИ ГАРВАРДСЬКИЙ ПРОЄКТ

Бурхливі осінні і зимові місяці 1943 року та весняні і літні місяці 1944 року змушували нас рішати, що робити зі собою та своїми родинами: чи лишатися на рідних землях і зустрічати поворот большевицьких орд, чи покидати рідні землі і в тому чи іншому характері йти у невідоме майбутнє. Якщо рішались лишатися на рідних землях, то або пробувати діяти як льояльні громадяни нових окупантів, або брати зброю і йти до УПА. Ті, які пробували бути льояльними громадянами, або перейшли вповні на службу ворога, або частинно ще пробували бути собою і це теж часом вдавалося. Ті ж люди творили і дальше творять стрижень нашої національної спільноти в Україні. Зпоміж них чи радше з-поміж їх дітей опісля виростали кадри пізніших борців за людські і національні права; вони видали зі себе шестидесятників, членів Гельсінкських груп і т.п.

Ті, які пішли в УПА погинули в боротьбі. деякі опісля попали в полон і на засланнях, в концентраційних таборах проводили і ще проводять своє життя. Всі вони однак, своєю поведінкою здобули пошану, про що так часто пишуть жидіські дисиденти, які перебували разом із ними в конщетраційних таборах і зараз опинилися на волі, часом теж і між нами. Ті їхні приятельські спомини можуть бути початком нового періоду у житті обох жидівського й українського народів.

Були й такі що вступали до Дивізії і або згинули, або опинились на Заході. Ті з нас, які виїхали й опинилися у вільному світі, після різних перипетій остаточно поселилися в різних країнах і тут свідомі своєї обіцянки помагати Україні в її боротьбі за свободу відновивили або створили цілу мережу установ і організацій. В першу чергу ми розбудували наші Церкви різних деномінацій, які є одними з найбільш стабільних інституцій в нашій діяспорі і які мають більші і більші впливи в світі. Ми пробуємо бути собою і в просторі місця і часу і це нам частинно вдається.

Зорганізування фондів для Катедр Українознавства при гарвадрському та інших університетах дало нам нові позиції в боротьбі за українську правду й імпакт тих фактів набирає чимраз більшого розгону. Гарвардський Проєкт є частиною тієї програми і тому ми мусимо вміти його зреалізувати. Коли ми змогли видати Енциклопедію, то ми і будучі покоління здійснять Гарвардський Проєкт.

Коли у нас українців все ще йдуть лише приготування до тисячоліття Хрищення України, совєтські і російські чинники пильно працюють, щоб вже тепер відповідно поінформувати чужинецький західній світ про цю знаменну дату, яку вони всеціло загарбали для себе. І так з однієї сторони іде совєтська пропаганда, а з другої російських еміґрантів у Західній Европі і в заморських країнах.

Переглядаючи однак пресу Західньої Европи, зокрема німецьку та австрійську, бачимо, що тут інтереси СССР і росіян, які ворожо ставляться до совєтського режиму на причуд збігаються і всі вони стремлять до того, щоб не було ніде ані згадки про те, що Київ це столиця України а князь Володимир це не російський а руський-український князь.

До такого іґнорування історичних фактів допомагає також давнє і відоме русофільство так німців як і австрійців, що залишилося живим помимо Другої Світової війни і її подій.

У висліді щораз частіше тепер починаємо находити

Ольга Кузьмович

Тисячоліття Хрищення очима европейців

у німецькомовній пресі статті про близьке Тисячиріччя християнства, в яких хоча розглядається цю річницю з різних точок бачення, немає навіть згадки про ролю України-Русі у впровадженні християнства на сході Европи.

Ось саме недавно у одному із найбільше почитних щоденників „Ді Прессе" появилася аналітична стаття декана східньоевропейської історії университету в Кельні Ґюнтера Штекля п. н. „Християнська, европейська Росія?", в якій автор широко і докладно розглядає близьке Тисячоліття Хрищення. Він слушно стверджує, що це святкування ставить совєтський уряд перед важку проблему, як погодити його із панівним атеїзмом. Він звертає увагу на книжки, які появляються тепер в СССР про історію російської церкви а рівночасно про ці, які появляються вже і на заході з-під пера російських еміґрантів також до цієї самої теми.

Далі автор обширно переповідає читачам історію встановлення християнства князем Володимиром, дальший розвиток його в східній Европі, аж до поділу на західню римську і східню візантійську Церкву і до російського „месіянізму" створити в Москві „Третій Рим".

І так німецький знавець східньонімецької історії аналізує вплив російської церкви на розвій московської держави і на західньоевропейських інтелектуалів, що захоплювалися російським месіянізмом і російсько-православною християнською традицією.

Либонь і проф. Штекль стоїть під цим впливом досі, як совість і його знання історії дозволило так односторонньо насвітлити Тисячиріччя хрищення і його наслідки в Східній Европі.

Але тут, здається, як в інших статтях, які читаємо щораз частіше, причина лежить в тому, що немає вистарчаючої наукової літератури у світових мовах, яка б вказувала на співучасть наших предків у тому великому ділі. Тому не дивуймося аж так дуже таким статтям та такій інтерпретації Тисячиріччя — це буде повтарятися так довго, як говго ми не постараємося про появу наукових праць, які б фактами опрокидували те, що сьогодні західний світ уважає за істину.

Не академії, не пам'ятники, не книжки в українській мові повинні тепер стояти для нас на першому місці, а тільки і тільки наукові праці у всіх світових мовах. І тільки вони можуть бути трівким та справжнім відзначенням цієї знаменної для всіх живучих вільних українців дати нашої історії.

1. Факсиміле титулової картки [78].

„Літопис Величка": заголовна картка рукопису.

СКАЗАНІЄ
О ВОЙНѢ
КОЗАЦКОЙ З ПОЛЯКАМИ
чрез
Зѣновія Богдана Хмелницкого
Гетмана войск Запорожских
восми лѣтех точившойся. А до двадцяти
лѣт у поляков з иншими панствами продолжившойся
Якою онъ Хмелницкий
При всесилной помощи Божественной, з козаками и
татарми, от тяжкаго ига лядского вибился и под
високодержавное пресвѣтлѣйшаго Монархи россійскаго
АЛЕКСІЯ МИХАИЛОВИЧА
Владѣніе доброволнѣ поддался.
От авторов
Нѣмецкого Самуила Пуфендорфія. Козацкого
Самуила Зорки. и Полского Самуила Твардоского
Войну тую в книзѣ своей Война Домова названой
Вѣршом полским описавшаго. Нинѣ же вкратцѣ
стилем Гисторичним и нарѣчием малороссійским
справленое, и написаное трудом Самоила Величка Канцеляріи тогдашней войска Запорожского в селѣ Жуках
оуєзду полтавского, Року: 1720.

„Літопис Величка": наголовок.

I.

КОРПУС УКРАЇНСЬКОЇ ДОСЕКУЛЯРНОЇ* ТВОРЧОСТИ
(від Київської Русі до 1798 р.).

Твори культури нації належать тим, хто їх вміє цінити, хто їх зберігає, студіює, видає і передає їх зі свого духа печаттю в скарбницю вселюдської культури.

Українці внаслідок не завжди сприятливих обставин занедбали дещо цю необхідну ділянку діяльности. То ж, не диво що окупант України присвоює собі величаву українську творчість від 11-го до 18-го століття. Майже всі наші давні твори, включно з Галицько-Волинським літописом, творами Івана Вишенського, Мелетія Смотрицького, Теофана Прокоповича і других, стають у висліді аґресивности Москви частиною російської культури.

Почато підготовку і друкування запляновaних 122 томів, що виходитимуть у трьох серіях по 40 томів. Кожна книга об'ємом по приблизно 1000 сторінок.

** Досекулярна творчість — це твори писані здебільша під еґідою Церкви старо-руською, середньоукраїнською, латинською та польською мовами. Той плюралізм був типічним для нашого культурного життя аж до 1798 року. Після появи „Енеїди" І. Котляревського, українська творчість переходить на теперішню, новоукраїнську літературну мову.*

II.

ДОВІДНИК: НАРИС ТИСЯЧОЛІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ХРИСТИЯНСТВА В УКРАЇНІ.

Цей твір у трьох томах, кожен по приблизно 500 сторінок буде виданий в українській мові та буде перекладений на вісім головних мов української діяспори: англійську, французьку, еспанську, португальську, італійську, німецьку, польську та російську.

Довідник буде ілюстрований, включатиме портрети й карти, бібліографію та індекс.

III.

МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ ВІДЗНАЧЕННЯ ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРИСТИЯНСТВА РУСИ-УКРАЇНИ

Вже тому кілька літ почато підготовку конференції, в якій візьме участь біля 40 визначних учених з багатьох країн вільного світу. Конференція відбудеться 1987 року, в одному з італійських культурних центрів із візантійською традицією.

Конференцію підготовляє і її переведе українсько-італійська комісія: О. Пріцак, І. Шевченко (Гарвард), М. Лабунька (Ля Саль), А. Каріле (Больонія), М. Коллючі (Рим), Р. Піккіо (Неаполь).

IV.

КАТЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ РЕЛІГІЙНОЇ ДУМКИ В БОГОСЛОВСЬКІЙ ШКОЛІ ГАРВАРДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Немає ще й досі спеціяльної інституції для постійного ведення дослідів української релігійної думки. Така інституція важна і необхідна для зберігання, зміцнювання та розвитку своєї духової ідентичности.

Керівництво Гарвардської Богословської Школи прийняло з усією прихильністю пропозицію створення катедри, яка діятиме в системі університету, так довго, як довго існуватиме Гарвард; катедру очолить молодий учений, який буде систематично вивчати всі здобутки української релігійної думки, і тим посилюватиме духово Українські Церкви, їхнє мирянство, зокрема в ці важні часи духової кризи. Він одночасно влаштовуватиме серії викладів, чи конференцій, які служитимуть як засіб для обзнайомлювання Заходу з багатством тисячолітнього християнського досвіду українського народу.

Катедра не буде в ізоляції від інших дисциплін україністики, вона тісно співпрацюватиме з існуючими вже українознавчими катедрами історії, літератури і мови, як і з Українським Науковим Інститутом. Вона буде своєрідним об'єднуючим знаменником для інтелектуальної творчости Українського Гарварду.

БЮРО ТИСЯЧОЛІТТЯ

У тіні цього імпозантного Гарвардського Проєкту, для ведення суто інформаційної, широко закроєної роботи серед нашого західнього довкілля про українське тисячоліття християнства, створено з ініціятиви Фонду Катедр Українознавства і Товариства Приятелів Українського Гарварду — Бюро Тисячоліття, яке діє з Кембріджу, МА.

Друкується серію інформаційних брошур, памфлетів, летючок і розсилається їх масово на тисячі адрес визначних осіб, американських інституцій, преси, керівників релігійно-церковного життя різних етнічних груп (поляки, вірмени, греки, румуни); на адреси релігійних періодиків та журналів, на адреси духовенства американських Церков. Ведеться жваве листування. Влаштовується зустрічі з релігійно-громадськими діячами різних визначних деномінацій. Готується пресові комунікати, дописи до газет, тексти для радіо-комунікатів.

Кожний може адоптувати пам'ятник Шевченкові у Вашінґтоні

На цей час понад 300 українців діяспори разом з малою групою наших організацій включилися в діяльність Фундації ім. Мазепи, адоптувавши разом з нею пам'ятник Тарасові Шевченкові у столиці Америки. Всі ми в ЗСА і Канаді повинні бути вдячні цим українцям. Вони дали можливість нам влаштувати відчищення пам'ятника Т. Шевченкові перший раз за 22 роки. Вони дали можливість Фундації ім. Мазепи запросити на концерт в честь великого сина України впливових американців до Кеннеді Центру, найбільш престижевої концертної залі в столиці ЗСА.

Понад 1,500 людей, 90 відсотків яких були не-українці, слухали концерт. Більше сотні захоплених слухачів прийшли з Палати Репрезентантів ЗСА. Багато слухачів—це представники дипломатичного корпусу.

Ми отримали добру рецензію у столичній газеті „Вашінґтон Пост". Ми також добились для американських і міжнародних видань репортажу із чищення пам'ятника Шевченкові—знімка навіть появилася в міжнародному журналі „The Stars and Stripes".

Ми зробили це все і більше (наприклад, проби нашого концерту були передані телевізійною станцією і публікувалися у головній газеті у Філядельфії) за допомогою виконавців і лише трьох сотень українців та з допомогою вільної української преси.

Подумайте, що ми могли б осягнути при допомозі 1,000 чи 5,000, 10,000 або 100,000 українців?

Працюйте з нами. Будьте **нашими спільниками**. Ваша **звільнена від податків пожертва зробить** багато більше, **ніж повна** реставрація **пам'ятника великому** синові **України** до стану його первісної маєстатичности. Вона зробить вас повним спільником ростучої групи активних українців, які розуміють, що наша боротьба за українську справу є боротьбою позитивного образу нашої культури і нашої спадщини. Ми віримо, що ми будемо переможцями у боротьбі проти знеславлення українського народу.

Поширення знання про нашу тисячолітню культуру серед не-українців є нашою найсильнішою позитивною зброєю. Ми почали у столиці ЗСА великим концертом в честь Тараса Шевченка. Ми будемо продовжувати нашу працю і запрошуємо вас до співпраці.

Повний звіт про всіх жертводавців буде опублікований в нашій пресі незабаром. Якщо ваша пожертва на віднову пам'ятника Шевченка і на загальний розголос цієї справи серед засобів масової інформації ЗСА і Канади прийшла до Фундації ім. Мазепи до 21-го квітня 1986 року, ваше прізвище буде поміщене на першому списку жертводавців.

За інформаціями слід звертатися до Фундації ім. Мазепи на адресу: Mazepa Foundation, Inc. P. O. Box 1988, Alexandria, Va., 22313.

Андрій Білик

Посол...

(Закінчення зі стор. 1)

Оттаві. В своїй промові В. Лесик гостро засудив совєтський режим за постійне і послідовне ламання засадничих прав людини і за переслідування і ув'язнення членів Гельсінських груп в СССР.

Василь Лесик є членом парляментарної групи дослідування нацистських злочинців в Канаді і його наставлення до діяльности комісії Дешена є ідентичне з наставленням його колег, послів Андрія Вітра і Олександра Кіндія. Посол Лесик був проти рішення Комісії Дешена користуватися совєтськими джерелами в своїх досліджуваннях нацистських злочинців. Посол Лесик також переконаний, що справа досліджування воєнних злочинців в Канаді непотрібно роз'ятрує болючі рани з часів Другої світової війни і підсилює міжетнічну ворожнечу, яка йде на користь ворогам Канади і ворогам всього вільного суспільства.

Василь Лесик, репрезентуючи західню Канаду, є щиро переконаний , що канадська політика багатокультурности є визнанням фактичної дійсности та що культурні меншості в Канаді повинні бути не лише толеровані, але активно підтримувані. На жаль, теперішня політика в цій ділянці ще має багато недотягнень і вимагає багато праці, щоб вона була поважно трактована в адміністраційному апараті. Будучи активним членом багатокультурности, В. Лесик робитиме старання, щоб програма багатокультурности віддзеркалювала канадську дійсність. Ніхто не заперечить, що українці в Канаді, від початку свого поселення 95 років тому, внесли поважний вклад в розбудову країни. Вони були одною з тих канадських піонерських груп, яка бажала затримати якнайбільше теперішньої концепції багатокультурної Канади. Тому канадці українського походження очікують від уряду заслуженого признання за їхню льояльну і віддану службу Канаді.

В останній світовій війні коло 40,000 українських канадців служили в канадських збройних силах і біля 3,000 з них поклали свої голови в обороні демократичних свобід.

В. Лесик був одним з тих, що воювали за справедливість в світі і він дальше хоче боротись за ті самі принципи.

Напередодні ювілею о. д-ра В. Ковалика

У неділю, 11-го травня ц. р., у церкві Успенія Матері Божої в Беріссо, Аргентина (70 км. від Буенос Айресу), готується велике свято—50-річчя душпастирської праці о. д-ра Володимира Ковалика, ЧСВВ. Життєва дорога цього слуги Божого багата ділами духу і ума.

Обдарований хистом проповідника, автор церковних, релігійний та філософічних праць, „Масонерія"- одна з тих, які зацікавили світ. Будівничий українсько-церковно-громадського життя в Аргентині після Другої світової війни.

Отець д-р Володимир Ковалик народився 20-го вересня 1910 року в Золочеві, Західня Україна. До ЧСВВ вступив 17-літнім хлопцем. Перші обіти склав 28-го квітня 1929 року, професію (другий обіт)—1933 року. 21-го травня 1936 року був висвячений у Жовклі Ісповідником Віри Владикою Йосифом Коцоловським, ЧСВВ, потім виїхав до Риму на дальші студії, де здобув докторську дисертацію з філософії.

Отець д-р В. Ковалик

Після Другої світової війни перебував в Аргентині від 1947 до 1965 років. Опісля—в Ню Йорку при церкві св. Юра від 1965 до 1969 року. Відтак повернувся до Аргентини, де перебуває й досі.

З приїздом до Аргентини в 1947 році вибрано о. д-ра Володимира Ковалика протоігуменом аргентинської Провінції ЧСВВ. Це найвидатніший період діяльности в його житті. За його ініціятивою, разом з покійним о. Йосифом Галабардою, о. Юрієм Мельничиним і о. Орестом Карплюком закуплено будинок, т. зв. Оселю Кура Паліґуве в Буенос Айресі, в якому приміщено протоігуменат- обительство.

До того часу Отці Василіяни не мали сталого осідку в Аргентині, вони служили своїм вірним по латинських церквах у своєму обряді. В новому будинку постав новий пункт скупчення Отців Василіян й каплиця для вірних цілого Буенос Айресу. Починаючи від цієї важливої події церковно-громадське життя ожило, почало розвиватися й гуртувати вірних. Хоч місійна робота Отців Василіян велася по латинських церквах, люди втрималися при своєму обряді.

Скоро стіни каплиці не могли помістити вірних Буенос Айресу.

Виринула свіжа проблема—потреба нового більшого Божого Дому. І знову рішенням Протоігумена о. д-ра Володимира та його проконсульторів отців Йосифа Галябарди і Юрія Мельничина вибудовано нову репрезентативну церкву, більше в центрі Буенос Айресу на вулиці Фальконе, де згуртовано вірних міста й передмість столиці Аргентини. Діло це було зроблене власними руками, відданою працею отців і жертвенністю вірних. Латинське священство не хотіло ні в чому допомогти, вони бо сподівалися, що наша церква засимілюється з їхньою.

Протоігумен аргентинської Провінції о. д-р Володимир Ковалик в повному порозумінні з іншими отцями внесли петиції до Апостольської Столиці, щоб створити новий єпископат. Нова катедра Покрови Матері Божої в Буенос Айресі є тепер осідком Єпископа Української Католицької Церкви в Аргентині. Довершено велике діло. Велика заслуга!

Отця Володимира чекало нове завдання—велінням своїх духовних зверхників ЧСВВ переїхав він до провінції Місіонес, де в містечку Апостолес вчив у школі Сестер Василіянок. Рівночасно почав редагувати журнал „Життя", який виходив раз у місяць. Праця ця була о. д-р Володимирові по душі, бо, як знаємо, що він вже віддавна займався письменством і мав за собою багато авторських праць. Та дарма, журнал не здобув ширшого зацікавлення, тираж був замалий й друкування його треба було припинити.

Своє 50-ліття о. д-р Володимир Ковалик буде обходити серед своєї рідної, ревної української церковної громади, свідомої його великих заслуг, вдячної Божому Провидінню, що дозволяє якраз їм бути учасниками ювілейного дня й ділити радісні переживання разом із Ювілятом у цьому важливому для нього дні!

У ювілейному дні, 11-го травня 1986 року такий порядок: вранці торжественна Свята Літургія у церкві Успенія Матері Божої, опісля обід у Сестер Василіянок, а після обіду програма в домі Українського Культурно-Освітнього Товариства „Просвіта" в Беріссо, Аргентина.

Богдан Калина

НОВІ ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ В 1985 Р.

Український Музей має такі категорії членства: **допомагаючі** члени (родини) — 100 дол. річно: **родини** — 50 дол.; **індивідуальні члени** — 25 дол.; **пенсіонери** — 10 дол.; **студенти** — 10 дол.

— — — — —

ВАШІНҐТОН, Д.К.
Індив.: Романа Даниш

ВЕСТ ВІРДЖІНІЯ
Род.: Марія і д-р Роман Марків

ВІРДЖІНІЯ
Доп.: Марта Перейма
Індив.: д-р Зенон Когут

ІЛЛИНОЙ
Доп.: д-р Володимир Соколовський
Індив.: д-р Богдан А. Іванець

КАЛІФОРНІЯ
Індив.: Василь Барлак, Стенлі Вестон
Пенс.: о. Стівен Голлік

КОЛОРАДО
Пенс.: Віктор С. Вінич

КОННЕКТИКАТ
Доп.: о.монс. Степан Чомко
Род.: Марта і Василь Андріюки, Ванда Бексер і родина
Індив.: Люба К. Дубно, Галина Дуда, Ірена Капустинська, д-р Джоен Керелейза, Евгенія Ковальська, Мирослава Кусьо, Дарія Марків, Еміль Мельник, Андрій Молодовець, Юлія Нестерук, Анна Покора
Індив.: Іванна Яцух
Пенс.: Галина Баландюк, Ірена Балко, Стефанія Балко, Михайло Гарасимів, Марія Ґреськів, Саві Креховецький, Анна Любинська, Евстахія Матвієнко, Катря Оприско, Анна Радович

МЕРИЛАНД
Пенс.: Семен Михайлишин, Степан Поперечний

МАССАЧУСЕТС
Доп.: Христина і Адріян Сливоцькі
Індив.: Петро Волощук, Надія Миколаєвич
Пенс.: Йосип Кокошка, проф. Олександер Оглоблин

МІШИҐЕН
Доп.: Марта і Михайло Вічорек, Ірена і д-р Павло Дзуль
Род.: Е.М. Воробович, Наталія і Любомир Гевко
Індив.: Дарія Конюх, Андрій Лятишевський, Микола Лаврин д-р Степан Лоґінський, Наталія Лончина, Анатоль Ромах, Оксана Савків
Пенс.: Надія Віхар, Степан Віхар, Олександра Воробкевич, Дарія Дидра, Віта Грушкевич, Богданна Гривнак, Ірена Іваницька, Олена Климишин, Іванна Кордуба, Олександра Лятишевська, Евгенія Лятишевська, д-р Богдан Лончина, Оксана Мигаль, Стефанія Мигаль, Анна Наконечна, Олена Папіж, Лев Пришляк, Софія Шумило, Мирослав Сяванко, Атанас Слюсарчук, Осип Сливинський, Марія Собко, Володимир Соя, Мелані Соренсон, Оксана Ткачук

НЮ ДЖЕРЗІ
Доп.: Оксана Миколаївська, Наталка і Іван Павлов
Род.: Доріс і Герман Борст, Ія і Тарас Грицай, Людмила і Петро Дармограй, Ірена і Григорій Кузьма, Світлана і Володимир Недільські, Божена і Ігор Ольшанівські
Індив.: Ангела Безушко, Стефанія Глущик, Володимир Й. Дзівак, Галина Костюк, Ірина Коваль, Катерина Кох, Анна Кравчук, Галина Кутко, Стефанія Левко, Ольга Луків, Ярослава Олесницька, Богдан Пазуняк, д-р Володимир Поприч, Борис Турянський, Рената Шаран-Олеарчик, Ірена Капар
Пенс.: Михайло Вінінт, Цецилія Дибайло, Юлія Демченко, Дам'ян Ґеча, Лідія Ґеча, Гелен Кузьмінска, Марія Куций, Володимир Нагорняк, Микола Ромах, Іванна Семенина о. монс. Вілям Ное Філд, Марія Хрпаплива, Марія Чепурківськи, Ірена Чума

НЬЮ МЕКСІКО
Пенс.: Анна Чопек

НЮ ЙОРК
Доп.: Дарія Сушків Мерле
Род.: Стефанія і Яків Гніздовські, Марія і Орест Слупчинські, Катря і Ярослав Червоняк
Індив.: Ольга Берч, д-р Лідія Бойдуй, Анна Бойчук, Марія Борковська, Мері Вуд, Іванна Ганкевич, Гелен Гошовська, Сергій Гошовський Семен Дорощак, Надія Дюк, Із'яслава Заяць, Анна Забняк, Ірена Каратницька, д-р Іван Кіндрат, Дарія Козак Сапієнца, Наталія Крупська, Ірена Купчинська, Володимир Лехицький, Надія Літепло, Миролюб Лозинський, о. В.К. Майданський, Марія Мотиль, Андрій Г. Рак, Марія Рейнарович, Ярослава Рубель, Ольга Руденська, Стефанія Савка, Надія Савчук, Ніна Самокіш, Ігор Сірко, Кеті Сміндак, Любомира Сохан, Анастасія Сочинська, Ірена Стецьків, Софія Судин, Ярослава Трембіцька, Марія Шоробура, Орися Й. Цалка, Галина Циґаш
Пенс.: Іван Антонишин, Катерина Антонишин, Ірена Балута, Марія Береза, Роман Боб'як, Анна Варчак, В. Величко, Наталка Гаврилюк, Павлина Гавришко, Степан Ґробельський, Ілля Демиденко, Степан Душенко, Юлія Захарія, Зеновія Ковальська, Анна Качмарська, Ольга Лаба, Марія Лапчак, Ольга Ліщинська, Артемида Мареш-Друлинська, п-ні Джон Масло, Михайло Мітрінґа, Наталія Мітрінґа, Митрофан П. Нешта, Михайло Ортинський, Стефанія Осадца, Розалія Палюх, Анна Петрас, Ірена Пітупа, Софія Поповська, Василь Потішко, Ярослав Пришляк, Карпа Процьків, Вірджінія Роасіо, Ярослав Савчук, Іван Самійленко, Ольга Сенюк-Даймонд, Марія Струмінська, Теодор Федак
Студ.: Олег Данилюк

ОГАЙО
Род.: Сузанна і д-р Ігор Рак
Індив.: д-р Юрій Русин
Пенс.: Емілія Воляник

ПЕНСИЛЬВАНІЯ
Доп.: о. Данило Троян
Індив.: Марія Борси, д-р Микола Войтович, Ірена Ґаладза-Бравн, Петро Кондрат, Марія Корчева, Дарія Т. МекКей, Орися Мохнач-Дейл, Надія Оранська, Роман Паплоцький, Махайло Пінкович, мол. Тамара Рац, Ірена Свистун, Іван Скіра, Юлія Шашаровська, Віра Шембель, Оксана Фаріон, Надія Цегельська, Юрій М. Циган, Людмила Чайковська, Степан Юськевич
Пенс.: Богдан Геврик, Галина Гомзяк, Володимир Горбовий, Марія Дозярська, Гелен Домбровська, Мирон Захаріясевич, Ірена Ільницька, Ірена Качанівська, Каролина Конрад, Таіса Корчинська, Михайло Корчинський, Евгенія Костюк, Наталія Котович, Марія Лисяк, Ольга Лукашевич, Роман Мельник, Катерина Муц-Масло, Василь Ткачук, Мирон Утриско

ФЛЬОРИДА
Доп.: Марія Наваринська
Пенс.: Луці Арвін, Юлія Вертипорох, Іван Лотоцький, Сильвестер Мартюк, Павліна Різник

КАНАДА

ОНТАРІО
Пенс.: Стефанія Вахна

Разом приєдналося до Українського Музею 276 осіб.

Дня 25-го квітня 1986 року,
У ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
бл. п. ЮРІЯ СТЕФАНИКА,
буде відправлена
П А Н А Х И Д А
в церкві св. Юра в Ню Йорку після Служби Божої о год. 8-ій ранку.
В. Й. П.
Свояки і Друзі

ПОДЯКА

Цією дорогою складаємо щиру подяку всім Рідним, Близьким і Приятелям, що різним способом виявили нам своє щире співчуття з приводу втрати нашої Найдорожчої і Невіджалуваної
ПОДРУГИ, МАМИ І БАБЦІ

СВ. П.
МАРІЇ ГАВРИЛЯК,
яка померла 9-го квітня 1986 р. в Рочестері, Н. Й.

Скромні похоронні відправи відбулися у суботу, 12-го квітня 1986 року.

Щиро дякуємо священикові з церкви св. Йосафата за молитви і участь у похоронних відправах у похоронному заведенні П. Геріса.

І на цвинтарі Holy Sepulchre.

Дякуємо також щиро всім тим, що з того приводу зложили грошові датки на добродійні цілі.

В безмежному смутку:
муж — ВОЛОДИМИР
дочки:
ОЛЕСЯ ЕДВАРДС
І ХРИСТЯ ГАВРИЛЯК-ШЛЕС
внуки: УРСУЛЯ ЕДВАРДС І КАЛИНА ШЛЕС

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшла від нас у Вічність на 93-му році життя наша Найдорожча
МАМА, СЕСТРА, ТЕТА, БАБУНЯ І ПРАБАБУНЯ

бл. п.
ЮЛІЯ з МАКУХІВ НАЛИВАЙКО

З глибини душі складаємо сердечну подяку усім за слова розради, співчуття, моральну підтримку і вияви дружности в хвилиних нашого смутку і скорботи.

Велике Спасибі Всеч. Отцям — пароховi о. Т. Пончині за духову опіку і відвідини Покійної дома, достойне переведення похоронних обрядів і за прощальні слова, а о. С. Шавелеві за молитви та вислови співчуття.

Сердечно дякуємо всім Приятелям і Рідним, що взяли участь в поминальних відправах та відпровадили Покійну в далеку дорогу вічности, а хористам щире спасибі за співи під час похоронних відправ.

Наша щира подяка Родині і всім Приятелям за дружню поміч в часі нашого родинного горя та всім Паням і Панам, що чимнебудь причинилися і приготували тризну в домі св. Софії.

Особливу подяку складаємо усім за численні пожертви на Заупокійні св. Літургії, їхні молитви, живі квіти на домовину, а також пожертви, зложені в пам'ять Покійної на Будівельний Фонд церкви св. Тройці у Сілвер Спрінґ, Мд. і Фонф Бабусі при СУА.

Хай Всевишній Господь винагородить усім в своїм безконечнім милосердю.

•

У світлу пам'ять і недавню річницю смерти Покійної Матері
бл. п. ЮЛІЇ НАЛИВАЙКО
складаємо дар на храм Прен. Діви Марії в Люрді і просимо згадати Покійну у своїх молитвах.

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ
будуть відправлені
у середу, 30-го квітня 1986 року
в храмі Прен. Діви Марії у Люрді і сх. каплиці Нац. Храму у Вашінґтоні Д. К.

Дочка БОГДАННА НАЛИВАЙКО-ҐЕПЕТА
і син МИРОСЛАВ з родиною

Управа Оселі ім. О. Ольжича у Лігайтоні, Па.
ділиться сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що у суботу, 19-го квітня 1986 р. з Волі Всевишнього відійшов у Вічність

бл. п.
ІВАН ПОПІЛЬ

нар. 1905 р. в Галичині, член ОУН, учасник похідних груп ОУН в 1941 р., член 68-го Відділу ОДВУ та довголітній господар Оселі ім. О. Ольжича у Лігайтоні, Па.

ПАРАСТАС відправиться у п'ятницю, 25-го квітня 1986 р. о год. 7-ій веч. у похоронному заведенні Овсака на 4-ій вул. в Лігайтоні.

У суботу, 26-го квітня 1986 р., о год. 9-ій ранку — ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА у каплиці св. Андрія на оселі О. Ольжича, а ПОХОРОН о год. 11-ій на українському православному цвинтарі св. Андрія у С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

За Управу Оселі:
голова — д-р МИРОСЛАВ ЧАПОВСЬКИЙ
секретар — ОЛІМПІЯ ГАРРІС

ДОРОГІ ЗЕМЛЯКИ-УКРАЇНЦІ! УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ ТА ЙОГО ПОСТІЙНИЙ РІСТ І РОЗВИТОК Є НАЙБІЛЬШОЮ ҐАРАНТІЄЮ СВІТЛОГО МАЙБУТНЬОГО УКРАЇНЦІВ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ ТА ДОПОМОГИ НАШОМУ НАРОДОВІ В ЙОГО ЗМАГАННЯХ ДО ВОЛІ І НЕЗАЛЕЖНОСТИ. ТЕПЕРІШНЯ КОНВЕНЦІЙНА ОРГАНІЗАЦІЙНА КАМПАНІЯ, ЯКУ ВЕДЕ СОЮЗ, МАЄ НА МЕТІ ЗБІЛЬШИТИ ЦЮ ҐАРАНТІЮ. КЛИЧЕМО ВАС — СТАВАЙТЕ ЧЛЕНАМИ УНСОЮЗУ.

Монтреаль відзначив Міжнародний Рік канадської музики

З нагоди святкувань Міжнародного Року канадської музики 3-го березня ц.р в приміщенні концертової залі факультету музики при МекҐільському університеті ми мали це раз нагоду послухати наших відомих піяністів-віртуозів — Любу і Іренея Жуків, гри яких прислухалися любителі музики, їх друзі й приятелі.

Перед тим, ніж перейти до програми концерту, я дозволю собі коротенько пригадати наших артистів в минулому.

Пригадується мені період 1950-их років, коли українська еміграція прибувала до Монтреалю і зразу старалася включитися в життя української громади нашого міста. Пригадую собі різні імпрези (концерти, академії, тощо), влаштовувані Комітетом Українців Канади, який охоплював всі українські організації на терені Монтреалю. Пригадую також, що всі імпрези відбувалися переважно в приміщенні залі Плято біля Ляфонтен Парку.

Заля Плято в ті часи була місцем прощі. Перед початком тієї чи іншої імпрези зі всіх сторін Ляфонтен Парку йшли люди, наші українці, йшли всі разом, щоб відсвяткувати чи пам'ять наших великих поетів геніїв, чи героїв наших визвольних змагань, чи свято державности і соборности, Крути, Базар тощо.

Цей період постає перед моїми очима. Здається, що це все відбулося нібито ось учора, але як подумати, то це не учора, не рік, ані два тому, а 36 років тому великий шмат часу не пройшов, а пролетів.

І сьогодні мені ввижаються ці дві постаті, про які не можна забути — Люба і Іреней Жуки, тоді учні і студенти музики. В усіх імпрезах, які б то вони не були, вони брали участь. Часом Люба акомпаньювала нашим видатним солістам, як наприклад, Добрянському з Метрополітальної Опери Ню Йорку і, як нам всім відомо, певний час хорові „Україна" під керівництвом св. п. проф. Нестора Городовенка, який завжди брав участь, як правило, у всіх наших святкуваннях. Час від часу Люба і Іреней давали концерти. Св. п. проф. Н. Городовенко вбачав в особі Люби щось унікальне. Н. Городовенко зі своїми концертами доходив до перфекції і власне цю перфекцію він вбачав в Любі. Слухачі бачили і відчували той контакт між диригентом і акомпаньяторкою.

Художня частина святкувань ніколи не обходилася без Жуків. Їх прізвища можна було знайти на сторінках програмок, а також і в пресі. З року в рік ми бачили, які великі поступи робили ці наші піяністи.

І ввечері 3-го березня ц.р. при виповненій залі ми вітали вже не учнів і не студентів. Ми вітали Любу Жук — професора факультету музики при МекҐільському університеті і Іренея Жука з титулом доктора, доцента музичного відділу університету Квінс в Кінґстоні, як дует піяно.

3-го березня вони запросили всіх нас, щоб разом відзначити і звеличати трьох визначних композиторів: Юрія Фіялу, Ґрейєма Джорджа і Клермонта Пепена. Окрім канадських визначних композиторів, у програму входили також праці інших світової слави композиторів: Йогана Брамса, Бéллі Бартока і британського композитора Лорда Бернерса.

Програма концерту складалася з двох частин. В першій частині слухачі познайомилися з композиціями Музіо Клементі (1752-1832); Ґрейєма Джорджа (р. 1912), професора емеритуса Квінс університету в Кінґстоні; Лорда Бернерса (1883-1950), британського композитора, та Белі Бортока (1881-1945).

Після перерви в другій частині програми ми мали нагоду почути Йогана Брамса (1833-1897); Юрія Фіялу (р. 1922), широковідомого українського композитора з Монтреалю, і Клемента Пепена (р. 1926) — канадського комозитора з Квебеку.

Оцінюючи концерт, насамперед треба підкреслити різноманітність його репертуару. Побіч модерних, а навіть наймодерніших композиторів виконано твори таких „клясичних" композиторів як Брамса, Музіо Клементі, Йогана Брамса. Між канадськими композиторами включено праці, згідно з Жуківською традицією, українського композитора Юрія Фіяли з Монтреалю.

Різноманітність репертуару вимагала різного підходу і відповідної техніки виконання окремих точок програми. І тут з найвищим вдоволенням треба ствердити, що наші виконавці вив'язалися як не можна краще собі уявити зі своїх завдань. Справді подиву гідним було виконання таких різних своїм характером творів як „Еспанська Фантазія" Лорда Бернса і „Антифон" Ґрейєма Джорджа, присвяченого Любі і Іренеєві. Те саме можна сказати і про вибір коротких варіяцій Белі Бартока і маєстетичних інтерпретацій „Джозефа Гайдена оп. 56 В" Йогана Брамса.

Наша пара віртуозів, в повному розумінні того слова, виявила висококлясичну техніку, відчуття і переживання на протязі цілого концерту, які спонтанно сприймали слухачі. Відчувався постійний зв'язок між слухачами і виконавцями. Ентузіястичні оплески змусили наших піяністів заграти на анкор Бразилійську композицію, після чого були вручені квіти нашим дорогим виконавцям.

При цьому хочу зазначити, що, хоч українська громада Монтреалю прийшла численно, проте поміж публікою переважали неукраїнські слухачі. Розуміється, що з тих чи інших причин дехто не зміг прибути на концерт, для них це є велика втрата. Такий культурний осяг українських піяністів у Монтреалі не трапляється часто і бути свідком тріюмфу та заслуженого признання трапляється ще рідше.

Окрім згаданих композиторів — Юрія Фіялу, Ґрейєма Джорджа і Клемента Пепена — на залі були також присутні проф. Брус Матер, проф. Бент Гамбравс проф. Джан Ріа — нововибраний декан музичного факультету при МекҐілл, проф. Доналд Партікуін, проф. Вольфґанг Ботетенберг, Клеір Метрас — представник Канадського Музичного Центру і проф. Врус Мінорган — керівник відділу теорії музики.

* * *

В загальному, хоч це не був перший концерт Люби і Іренея у Монтреалі, треба ствердити, що він, на мою думку, був одним із найкращих, якщо і не найкращим дотепер. І добірна програма, і виконання її належали до незабутніх і неповторних виявів мистецької культури українського Монтреалю та записалися золотими нитками спогаду в усіх, хто мав змогу бути на цьому концерті.

В імені слухачів дозволю собі скласти нашим дорогим артистам прилюдну подяку за такий високоякісний мистецький подарунок, який вони зробили нам 3-го березня 1986 року.

Тетяна Носко-Оборонів

Загальні збори кредитівки „Самопоміч" в Дітройті

Стало вже традицією, що річні звіти кредитівки „Самопоміч" виказують безперервне зростання в кожній ділянці її активности. Так і цього року, в часі Загальних зборів кредитівки, які відбулися 9-го березня, її президент інж. Любомир Липецький міг у своєму звіті розповісти про ряд досягнень звітового року. Він ствердив, що це був найбільш успішний рік з усіх попередніх під оглядом зросту удилів, кількости нових членів, висоти чистого зиску та датків на важливі суспільні цілі.

Кредитівка „Самопоміч" — це установа, яка іде в парі з розвитком модерної банкової техніки, стараючись впровадити нові услуги для членів, нові способи урядування, маючи на меті як користі поодиноких членів, так і загальне українське добро. Бажаючи розвинути та зміцнити серед своїх членів почуття тісного зв'язку, кредитівка влаштувала вліті пікнік з атрактивною та корисною для членів програмною. В тій цілі кредитівка влаштовує щорічно після Загальних зборів бенкет із цікавою розваговою частиною.

Не забуваючи про майбутнє, Дирекція кредитівки, свідома, що дальший її ріст є в руках підростаючого покоління, роздала по всіх українських школах нашого міста ощадностиві скарбонки, а також проголосила для молоді контест на найкращий есей про потребу приналежности до своєї кредитівки.

Суспільна атмосфера цієї країни підтверджує факт, що тут про все децидує сила грошей. Цю силу ми можемо здобути тільки спільно, через свої фінансові установи. Кредитівка „Самопоміч" може похвалитися тим, що між її головними складниками, якими є члени, Дирекція та працівники, панують гармонійні відносини, що є запорукою її осягів, заявив на закінчення президент кредитівки.

Скарбник кредитівки Володимир Гупалівський навів ряд чисел, які підтвердили оптимістичний звіт президента. Активи зросли на 6,129,500 дол., приходи осягнули суму 3,564,124 дол, дивідендів виплачено 2,460,775 дол. Беручи під увагу спосіб життя та життєве наставлення більшости наших членів, яке ціхує бажання якнайбільше щадити і найменше позичати, із загальної суми приходів 3,564,124 дол., 2,409,878 прийшло з інвестицій.

Злучені резерви і нерозділені зиски зросли до 1,883,730 дол. Ці нагромадження є запорукою виплачення задовільної дивіденди членам і стабільности установи. Зріст приходів дозволив кредитівці видатно побільшити свою допомогу на суспільні потреби, що виявилось хоч би в призначенні 10,000.00 дол. на Гарвардський проєкт.

Голова контрольної комісії Марта Савчук заявила, що перевірка всієї праці кредитівки внутрішньою Контрольною комісією, як також державним контролером та незалежним книговодом, виявили правильність її діловодства. В дискусії над звітами, на речеві запити Степана Білого і Миколи Лаврина задовільні відповіді дали президент і скарбник. Номінаційна комісія в складі Зенона Василькевича Ярослава Конопада і Павла Зайціва запропонувала на наступні три роки до Дирекції інж. Богдана Андрушкова, Ярослав Конопаду та д-ра Олександра Серафина.

Вибув з Дирекції інж. Богдан Лісовський, якому президент Любомир Липецький подякував за його довголітню працю. Листу кандидатів до Дирекції прийнято одноголосно, як також одноголосно ухвалено абсолюторію уступаючій Дирекції.

В бенкеті, який відбувся після Загальних зборів, взяло участь 650 членів. На жаль, із браку місця не можна було помістити усіх, які бажали на ньому прибути. Добірна вечеря та музика ансамблю С. Колтика витворили приємний настрій. Президент, використовуючи цю нагоду, ще раз з'ясував загальний стан кредитівки та представив і попросив до слова Володимира Гупалівського, голову Централі Українських Кредитових Кооперативів. В. Гупалівський ствердив, що Централя охоплює 30 кредитівок із 374 мільйонами капіталу. Для особистого і загального добра він закликав до об'єднання якнайбільшого числа українців у своїх фінансових установах.

На вечорі було відзначено грамотами двох членів Дирекції — інж. Богдана Андрушкова і Адріяна Блюя за довголітню і жертвенну працю для добра кредитівки, і Евстахію Федак за 25 літ відданої праці як головний книговод і заступник управителя. Рясними оплесками вітали присутні відзначених діячів, коли президент Л. Липецький характеризував та вичисляв заслуги кожного з них.

Дуже приємною несподіванкою була поява на цьому бенкеті Марти Шаран, професійної журналістки, яка півроку працює в Дітройті на одній телевізійній станції. Протягом цього короткого часу вона вже встигла подати до загального відома кількакратно важливі повідомлення та пояснення про українські справи, роблячи цим велику прислугу нашій громаді. Цим вона заслужила собі на вдячність, якої виявим є вручена грамота.

Відповідаючи, Марта Шаран заявила, що своє обізнання з українськими справами винесла з родинної хати. Вказуючи на важливість інформування світу в правдивий і прихильний для нас спосіб, заохочувала нашу молодь студіювати журналістику та здобувати позиції в професії масової інформації.

В розваговій частині виступила танцювальна група „Козаки" з Торонто та співачка Орися Любинська. Їх танки, виконані з молодечою бравурою, можна очеркнути як „варіяції на тему українських танків", а їх строї „варіяціями на тему українських строїв". Їх тричленна оркестра, в якій вибивався знаменитий скрипаль, ідеально зіграна з танцюристами, надавала танкам головокружне темпо, відповідне до витривалости й вміння танцюристів. Приємний голос Орисі Любинської подобався своєю краскою і силою, хоча її репертуар вимагає відсвіження.

Виявлене вдоволення на обличчях присутніх вказавало на повну успішність цієї імпрези. Провадив нею вправно інженер Ігор Козак. Вміло зорганізована Ярославом Конопадою, при помочі управителя Бориса Блюя, вона залишиться милим спогадом на майбутнє.

На першому засіданні після Загальних зборів Дирекція розподілила функції в такий спосіб; Любомир Липецький — президент, Богдан Андрушків — заступник президента, Володимр Гупалівський — скарбник, Романа Дигдало — секретар.

Володимир Баран